

מול התאחדותנו

יודא לאור

ע"י התאחדות אברכים דחסידי סאטמאר

בנשיאות ב"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בני ברק - אלעד

ג' אדר תשס"ח

תרומה

שנה י"ב גליון תקמ"ז

תוכן העניינים

לקח טוב.....עמוד ג'
דבש תמרים.....עמוד ז'
בשפתי צדיקים.....עמוד ט'
פרפראות לחכמה....עמוד י"א
ודרשת וחקרת.....עמוד י"ג
חוקים להורותם.....עמוד ט"ו
הילולא דצדיקא.....עמוד י"ט
דבר בעתו.....עמוד כ"א
תקופת בית שני.....עמוד כ"ג
משולחן מלכים.....עמוד כ"ו

קול יסודי התורה

21721 - 03.6171120

שיעור השבוע הבעל"ט

מס' 46.1 יום ראשון גיטין דף מו.

מס' 46.2 יום שני גיטין דף מו.

מס' 47.1 יום שלישי גיטין דף מו.

מס' 47.2 יום רביעי גיטין דף מו.

מס' 48.1 יום חמישי גיטין דף מו.

ער"ש ושכ"ק - חזרה

4.58	זמן הדלה"ג	8.23	ס"ז קר"ש א'
4.43	בירושלים:	9.07	ס"ז קר"ש ב'
6.34	זמן מוצש"ק	9.34	ס"ז תפלה א'
6.37	בירושלים:	10.04	ס"ז תפלה ב'

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם

שבור ורצון התהלך לו העני לבשו בלוי סחבות כשמקלו ותרמילו בידו אחרי יום עבודה קשה ומפרכת ולא עלתה בידו לקבץ אפילו שוה פרומה, שקוע בהרהורים נדד כשדאגה מכרסמת בלבו איך ובמה יוכל להביא טרף לביתו לחם לפי הטף לכלכל את בניו הרעבים גם צמאים.

לפתע נצנצה רעיון במוחו, הלא יש לו מלבוש יקר שנפלה לו בירושה מזקינו, ועל אף שלעולם ה' הדבר חביב ויקר בעיניו ולא רצה למשכנו לאחרים אפילו בצוק העתים, מכל מקום החליט כי עתה כאשר כבר באו מים עד נפש מוכרח הוא למשכנו אצל מלוה למען הציל את משפחתו מהרפת רעב.

חדשיים ימים כבר חלפו עברו מוא, והנה המלוה רואה שאין הלזה בא לפדות את משכנו, ובראות המלוה שגם אחרי שכבר הזכיר לו הימנה מספר פעמים הלזה אינו שם אל לבו כי הוא חייב לשלם לו את הכסף, קרא אליו חייט אומן כדי שיתקן את הבגד ויתאימו למידתו.

כשנודע הדבר להלזה העני, התאמץ להשיג מעות ורץ תיכף לבית המלוה כדי לפדות את המלבוש, המלוה הביט עליו בתמהון ושאלו: מדוע התאמצת והזדרזת לפדותו כעת אחרי שכבר מונה אצלי זמן כה רב, ולמה לא מיהרת לפדותו עד הנה.

השיב לו העני: ההסבר פשוט הוא, המלבוש שהפקדתי אצלך כמשכון, מתוקן ומדוד הוא לפי מידתי, כל זמן שהוא היה עדיין מתוקן במידה זו, הייתי סמוך ובטוח שבבוא היום אוכל לפדותו וללבושו, אולם כעת לאחר שהחלטת להתאימו למידותיך ולקלקל את מידתו הקודמת, ידעתי שאם לא אפדנו מיד שוב לא תהיה לי תקוה לפדותו והוא כבר לא יחזור אלי לעולמים.

והנמשל מובן, דהנה איתא במדרש על הפסוק ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, בתוכו לא נאמר אלא בתוכם בתוך כל אחד ואחד, וביאור הדבר כך הוא דאף שמפני חטאינו גלינו מארצינו ושני המקדשות נתמשכנו בשביל עוונותיהם של ישראל מ"מ לא בטלה סיפא דקרא "ושכנתי בתוכם" ואף בהיות ישראל בגלות בשפל המדריגה עדיין נשאר מלבוש יקר זה בשלימותו, וקיבלו בזה הבטחה שהשכינה תשוב ותשכון בתוכם בעת שיבא לציון גואל.

אולם בראותינו את אורך גלותינו ויותר מכך כאשר אנו רואים שמרוב הצרות ותלאות וטירדת הזמן אנו יורדים ברוחניות, עד שקיים חשש שחלילה לא נהיה ראויים להשאת השכינה, בשעה זו מחוייבים אנו לעזוק לה' שישב במהרה וירחמנו שנוכח במהרה לפדות המשכון בביאת גואל"צ בב"א.

קהל יטב לב

ד'סאטמאר

בני ברק

בא ברוך ה'

באותות כבוד ואהבה, הגנו מקדמים בברכת ברוך הבא, את פני רב האי גאון וגדול, ידידינו וידיד כל בית ישראל, איש חי ורב פעלים מקבציאל, צדקתו כהררי א-ל, מסור מרחוק מקום וקירוב לב למוענינו, צמוד באהבה רבה בקירות לבבינו, האי מרגיטא טב"א, דין רפיש מדבית אבא, מעמיד תלמידים הגונים וישרים, פה מפיק מרגליות בדרך אבותיו רבותיה"ק עצי התמרים, מרביץ תורה ויראה לעדרי עדרים, באהבה מגולה ותוכחת מוסרים, נודע ומפורסם בשערים, בדרשותיו הנלהבים ושיעוריו היקרים, עומד לנס קהילתו, על ישראל הדרתו, ריכא בר ריכא בהרמת קרן התורה והחסידות לשם ולתפארת, נערץ באראלי קודש הילולו בנוזר ועטרת,

הגאון הצדיק

רבי מנחם מענדל טייטלבוים שליט"א

אב"ד קהל יטב לב ד'סאטמאר וזיליאמסבורג
בנו במורו וחביבו של כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

לרגל הופעתו כבוד בשערי ארה"ק

לפאר את השב"ק המתאחדת במירון
שע"י אנ"ש עיה"ק ירושלים תו"ב

ושמחים אנו להודיע בזה לציבור אנ"ש כי אי"ה ביום שני הבעל"ט

יופיע וידרוש אורחינו הגדול שליט"א

דברי חיזוק והתעוררות

בהיכל בית מדרשינו הגדול בשיכון

- פרטים יבואו -

יהא בואו לברכה, ויזכה לרומם קרן התורה והיראה אלף פעמים ככה, מתוך הרחבת הדעת ורוב שמחה, ובכל אשר יפנה ישכיל בהצלחה, וימשיך בהרבצת התורה ברבי' והמשכה, ויפיץ מעיינותיו חוצה, להשקות צמאי תלמידיו הנאמנים השותים דבריו בהערצה, וזכות הרשב"י יגן בעדו להתברך במידה גדושה, בכל ברכאן דנפישא.

המקבלים פניו בהדרת כבוד ויקר

הנהלת הקהילה

לכה טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים, ע"ד מוסר וחסידות נאמרים

לימוד התורה

ויקחו לי תרומה. על דרך שכתוב בספרים ובמדרש (עיין בבעל הטורים) "תרומה" – תורה מם, שהתורה ניתנה למ"ם יום, והמעט שניתנה למ' יום, לרמוז שכמו אות מ' סתום מכל צד, כן צריך האדם לגדור עצמו בגדרים וסייגים מכל צד, שלא ישלול עליו צד הרע וסמרא אחרא, וזה שאמר (שבת קד.) מ"ם וסמ"ך שבלוחות בנם היו עומדין, שבאמת לא היה בכוחו של אדם לגדור עצמו כל כך, אלמלא הקב"ה עוזרו, וז"ש מ"ם וסמ"ך שבלוחות שמי שרצה שיהיה משכן התורה צריך שכמו אות מ' וס' שסתומים מכל צד, כן יגדור עצמו, ובאמת בנם היו עומדין, ביושעו יתברך שמו נגד היצר הרע, וזה שאמר ויקחו לי תרומה ויקחו לשון "לימוד" שילמדו לי, ופירש רש"י, לשמי, שילמדו תורה לשמה התורה שניתנה למ' יום, והרמז כנזכר לעיל, גם כתבנו שבאות מ"ם פתוחה פותחין את הפה, ובמ"ם סתומה סותמין, לרמוז שלא יפתח אדם פיו רק לתורה, ואחר כך יסתום הפה. (זרע קודש)

כח התורה

ויקחו לי תרומה. ופירש"י לי לשמי וי"ל ע"ד הידוע קוב"ה הוא ושמו אחד לא כבשר ודם כי שמו בפ"ע והוא בפ"ע וצוה הקב"ה שיקח האדם להקב"ה אצלו כמו שמפורש ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ממש אך איך אפשר ליקח הקב"ה כביכול שישירה אצל האדם והיינו ע"י התורה שהוא שמונתו של הקב"ה והיא הקב"ה ממש כנ"ל שהוא ושמו אחד וגם בזה"ק איתא קוב"ה ואורייתא כולא חד וכשלומד תורה לשם הקב"ה והוא לקיים מצותיו ולשמור הל"ת ומוכיר אותיות התורה שהם שמונתו של הקב"ה בזה הוא לוקח להקב"ה ממש

כנ"ל ושורה עליו השכינה כביכול כמ"ש בכל מקום אשר אזכיר את שמי כשיזכיר את שם של הקב"ה שהיא התורה הקדושה שכולם שמונתו אז אבוא אליך וברכתך וזה י"ל שמרומז בפסוק ויקחו לי היינו שיקחו אותי כביכול לשכון אצלם ואיך אפשר ליקח אותו כביכול לכך פירש"י לי לשמי היינו שיקחו שמי וממילא יהיו לוקח אותי כי אני ושמו אחד והיכן הוא והיכן שמו תרומה היינו תורה מ' היינו ע"י התורה כי התורה הוא שמי ממש ואיזה ללמוד ולעשות ולקיים וזהו מרומז תורת מ' היינו כי התורה ניתנה במ' יום כדי יצירת הוולד כי כמו הוולד נצטייר כל אבריו ונידיו במ' יום וכן התורה הקדושה שמו שמו של הקב"ה יש בה רמ"ה וסמ"ה המצטיירים בה במ' יום. (דגל מחנה אפרים)

מעלת ישראל

ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו וגו'. ואפשר לומר דהנה כאן מצינו שאמר ה' אל משה דבר אל בני ישראל וזה הוא פנים ראשון אחר מתן תורה שנכתב דבר אל בני ישראל אך יש לומר דידוע דאמרו רבותינו בהדי מאן דריש לקיש משתעי הוי יהבין ליה עסקא בלא סהדי והענין הוא דהצדיק שומר מאוד את דיבורו שלו עם המון עם משום כשאדם מדבר עם בני אדם המונים יכולין להפסיק אותו מדביקות השי"ת זולת אם זה האדם יכול להתרומ' עמו כי אדרבה על ידי דיבורו בדביקות ה' עושה רושם בדיבורו ויכנס אותו ג"כ אל הקדושה כן הוא הענין דריש לקיש היה צדיק גדול והיה שומר מאוד דיבורו שלא לדבר עם בני אדם כלל זולת עם זה האדם אשר היה יכול לרומם אותו אל הקדושה אז כד הוי משתעי בהדי בוודאי אותו האיש היה ישר וכשר לזה יהבין ליה

עסקא בלא סהדי, והנה כשחמאו בעגל ונפסקו מקדושתם שחזרו לזוהמתן אז היה משה מתיירא לדבר עמם לזה בא הציזוי מאת השי"ת אליו דבר אל בני ישראל רצה לומר שהם זרע ישראל בני אברהם יצחק וישראל אשר בדברך עמם בוודאי תגביה ותרומם אותם אל הקדושה וידבקו לי לשמי ע"כ דבר אתה עמם. (קדושת לוי)

קדושת הדיבור

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. ודקדקו המפרשים אמאי לא כתיב "ושכנתי בתוכי" ויש לומר דקאי על עיקר השראת השכינה שהיה על פנימיות נדבת לבם של כל אחד ואחד בדיבורו, שהיו מקדישים נדבותם לצורכי המשכן היו ממשכים אז בדיבורם הקדושה, והיה השכינה שורה על פנימיות הלב של כל אחד ואחד בשעת דיבורו והקדשו, ומפני זה כתיב ושכנתי בתוכם, רצה לומר בתוך הפנימיות לבכם של המתנדבים, ומהו יש ללמוד כמה גדול כח הדיבור של בני ישראל, הלא אנו רואים בהמה שהיתה חולין, אם מקריבה בעזרה היא נפסלת, משום חולין ששחטו בעזרה, ואחר שהוציא עליה הדיבור לקדשה, הוא להיפך, אם שחטה בחיץ חייב כרת, וכן חפץ אחר הקדשו אם נחנה בו מעל, וכל זה הוא מחמת דיבורו מכל שכן אם האדם משבח ומפאר ומחלל בדיבורו ליוצרו עושה רושם ונחו גדול מאד לעשות נחת רוח להבב"ה בדיבורו. (תפארת שלמה)

בליל שבת קודש זו
תתקיים ה"באמע" לאנ"ש
בבית הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א
בשעה 10.00

לעילוי נשמת הילד יוסף ז"ל

בן להבית"ח הרב יעקב יצחק הי"ד
גלב"ע ט' אדר תשס"ז
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' יהושע ב"ר שמואל דוד בלוינער ז"ל
גלב"ע ז' אדר
ת.נ.צ.ב.ה.

מרכז המוסדות דרבינו יואל מסאטמאר

נתיסד ע"י כ"ק מרן רבינו הקוה"ט זיעענדיג - בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
קרית יואל - בני ברק

תלמוד תורה יטב לב • ישיבה קטנה דרבינו יואל • ישיבת מהרי"ט דסאטמאר
בנות ארץ ישראל בית פייגא • חברה משניות • קופת גמילות חסדים

ברכה משולשת

בשיר ושבחה הלל וזמרה, נברך ברכת מז"ט בשפה ברורה, למען יירדנו הנכבד האי גברא יקרא, איש
חי ורב פעלים תדירא, הוא הגבר אשר נתמנה ע"י מרן רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע לנהל מוסדותינו
הק' והמעטירה, וזה רבות בשנים עומד על הפקודים בתפארה, בונה ומקים עולמות של תורה,

הרה"ח ר' משה חיים זי"י

מנכ"ל מוסדותינו הק'

לרגל השמחה המשולשת שבמעונו, קול ששון ושמחה בארמונו, בעזר צורו וקונו,

ובהולדת נכדו נ"ו למזל טוב אצל חתנו כבנו היקר הנעלה, מופלג בכל מעלה, הר"ר אברהם יהושע יאזשעף הי"ו	ובהולדת נכדו נ"ו למזל טוב אצל בנו היקר הנעלה, מופלג בכל מעלה, הר"ר יצחק שמעון ווייס הי"ו	באירוס נכדו למז"ט הבחור החשוב והנעלה כמר יהודה נ"ו בן בנו החשוב מרביץ תורה, בעוז ובתפארה, הרב אברהם ישעי' ווייס שליט"א
---	---	---

והנה כי בן יבורך גבר ירא ה' אביו יירדנו החשוב והנערץ זקן ונשוא פנים

הרה"ח ר' יהושע זי"י

ותהי נא ברבותינו לראשו עטרת, שהמחות האלו יהיו עור שמחות גוררת, ובשכר מעשיו ופעליו הנאמנים,
יזכה לראות בנים ובני בנים, וימשיך להטיב לנו עור רבות בשנים, ברב כח ואמיץ אונים, בתבונה וברעית
אמונים, עדי נזכה לביאת משיח צדקינו, ומלכינו כ"ק מרן רביה"ק בראשינו, במהרה בימינו, אמן.

המברכים באותות כבוד והערכה, המשתתפים עמו בשמחה

יוסף יהושע גרין, יצחק ברוך אילאוויטש, גרשון כץ, פסח ראטה,

יקותיאל יצחק בראך, יחזקאל ראטער, צבי יודא ווייס

ביקור חולים "חסדי יואל" ד'סאטמאר

רח' ישמח משה 32 קרית יואל בני ברק

בריד מתייד לשלם

באותות כבוד הוקרה ואהבה, נקדם בברכת ברוך הבא, את מע"כ ידידינו הנכבד האי צנתר דדהבא, עומד תמיד לימינינו לתמיכה במסירות רבה, ברא כרעא דאבא, במעשי הצדקה והחסד במידה מרובה, חיים שיש בו אהבת תורה ויר"ש וכל מידה נכונה, נעים הליכות ורב תבונה,

הרבני הנגיד החשוב והמרומם

מוה"ר חיים לעווי שליט"א

אב"י בעיה"ב וויען יע"א

לרגל בואו בשערי ארה"ק להשתתף בשב"ק המתאחדת במירון
בראשות הגאון הצדיק אבדק"ק סאטמאר וויליאמסבורג שליט"א

יהא בואו לברכה, ויזכה להמשיך במעשי הצדקה אלף פעמים ככה, וזכות הרשב"י יגן עליכם, לחיי נחת בשב ובענינים כל ימי חייכם, וכו"ס.

המקבלים פניכם בתורה וקול זמרה, ברגשי הערצה והוקרה

חברת ביקור חולים "חסדי יואל" ד'סאטמאר ב"ב

שבת מקור הברכה פראגראם

שע"י נצור לשונך דחסידי סאטמאר ב"ב

בשורה טובה ליראי ה'

אין די דאזיגע טעג פאנגט זיך אן פון דאסניי די בחינות פראגראם אין אידיש פאר פרויען
און דאס מאל אויף "הלכות שבת"

איר האט יעצט א געלעגנהייט אנטויל צו נעמען אינעם גרויסן זכות פון "זיכוי הרבים"
דורכדעם וואס איר וועט זיך באטייליגן אין די מאנאטליכע אויסגאבן

די מעגליכקייטן:

- דער זכות פון קאפירן די בחינות אויף א גאנצע חודש.
- אדער "פרנס החודש" דער זכות פון שטיצן דעם גאנצן פראגראם אויף א גאנצער חודש.

מען קען עס מנציח זיין לעיל"ג אדער לרפו"ש, לישועה וכדו'

דערמיט ווערט איר שותפים אינעם געוואלדיגן זכות פון פארשטארקערן
די פארזיכטיגקייט אין "הלכות שבת" ביי פיל אידישע הייזער

יה"ר איר זאלט געבענטשט ווערן פון הימל בכל מילי דמיטב

פאר פרטים קען מען זיך פארבינדן צום טל: 6197844

KOLLEL AVRICHIM ATZEI CHAIM
DSATMAR
KIRYAS JOEL BNEI BRAK
3 KADISHAS YOM TOV ST. BNEI BRAK

כול אברהם עצי חיים
דיסאטמאר
קרית יואל בני ברק
רח' קדושת יום טוב 3 בני ברק

מייסודו של כ"ק מרן רביה"ק בעל ברך משה זי"ע - בהדרכת והמשכת מ"כ כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

ע"ץ חיים"ם היא למחזיקים בה

בזאת השורה, נשגר ברכת מזל טוב וכל שבח ושיירה, בשפה נעימה וברורה, קדם ידידינו היקר נודע לעוז ולתפארה, לבו ער וחם לכל דבר שבקדושה, ברוח נדיבה ובמידה גדושה, מקבל את כ"א בנהורא נפישא, וה' ברך את אברהם"ם בכל, תומך נלהב למען הכולל,

הר"ר אברהם יהושע יאזשעף הי"ו

מ"שרי האגף" בהחזקת כוללנו המעטירה

לרגל שמחתו בהולדת בנו נ"ו למז"ט

והנה כי כן יבורך גבר ירא ה' וקינו ידידינו החשוב וקן ונשוא פנים נכבד

והברכה אחת היא לחותנו ידידינו הנכבד והמפואר מתומכי כוללנו הק'

הרה"ח ר' יהושע ווייס שליט"א

הרה"ח ר' משה חיים ווייס הי"ו, מנהל המוסדות

ותהי נא ברכותינו לראשכם עטרת, שיזכה לרב תענוג ונחת לשם ולתפארת, ובזכות החזקת התורה יתברך בשפע ברכה והצלחה, אושר ועושר בהרחבה ובהרחה, אכ"ר.

המברכים ביקרא דאורייתא

הנהלת הכולל

התאחדות אברהם דחסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

קרית יואל – בני ברק

שי"ר וקול תודה

בהאי עידן דחדוותא, נשגר בזה כסא דברכתא, קדם ידידינו החשוב לעילא מכל תושבחתא, רב תבונות איש חמודות, תורה יר"ש וחסידות אצלו צמודות, מלמד ומחנך נפלא להועיל, בפי כל נערץ ומהולל, עושה ומעשה למען הפרט והכלל, בהתמסרות נפלאה ועצומה עומד תמיד לימינו, מסור בלונ"ח לכל קדשינו,

הר"ר שאול יחזקאל שווארץ הי"ו

לרגל השמחה שבמעונו, רוממות קל בגרונו, בהולדת בנו, נ"ו למז"ט

ותהי נא ברכותינו עטרת לראשך, שמשמחה זו יושפע תמיד שמחות באהליך, ותזכה להמשיך בפעולותיך, וראה בנים לבניך, עוסקים בתורה ובמצות כאוות נפשך, ותזכה לרב תענוג ונחת דקדושה, ומן השמים יתברך בכל ברכאן דנפישא, על פעולותיו המרובים במידה גדושה, אמן.

הכו"ח במזמור לתודה הנהלת התאחדות האברהם

מפעל קמחא דפסחא וועד שבת מירון עורכי השמחות בית השואבה בסוכת קהילתנו

דבש תמרים

פנינים יקרים, מבאר הפרוה שרים, רבותינו הקדושים עצי התמרים

הזהיר הכתוב מאת כל איש אשר ידבנו לבין שתהא עבודה זו בהסתר ובפנימיות כאמור. (ברך משה)

★

ויקחו לי תרומה. במדרש אי בשעה שאמרו ישראל נעשה ונשמע מיד אמר הקב"ה ויקחו לי תרומה, ויתבאר עפ"י דאיתא בגמ' אמר ליה האי מינא לרי"א אלוקים כהן הוא דכתיב ויקחו לי תרומה, כי קבריה למשה במאי טביל, וכתבו בתוסי שם דלא קשיא ליה האיד נטמא, כיון דישראל נקראו בנים למקום, וחקשו המפוי דאם יתואר הקב"ה בשם כהן על כרחך לומר דכהן גדול הוא, והרי כהן גדול אינו מטמא לבנו, והאיד נטמא הקב"ה למשה, ותיי בכסף נבחר בפרשתן עפ"י דאיתא במדרש אשה יראת ה' היא תתהלל זה משה, ואם כן היה לו כדון אשה לגבי בעלה ורשאי לטמא, ועדיפא מכן דלגבי היתר דאשת כהן כתיב לה יטמא ודרשו חז"ל לה יטמא מצוה, וא"כ הוי מצוה עשה, ועשה דוחה לא תעשה וע"כ היה הקב"ה רשאי לטמא עצמו לקבורת משה רבינו, עכ"ד, והנה כתב בפתח האהל לבאר מה שהקדימו נעשה לנשמע דידוע מה שפ"י המהרש"א דנעשה קאי על העשין ונשמע על הלאווין, ולכך כתיב בתחילה נעשה משום שמצוה עשה עדיף ועשה דוחה לא תעשה, וזהו שדרשו חז"ל בשעה שאמרו ישראל נעשה ונשמע, ומטעם זה עשה דוחה לא תעשה, מיד אמר הקב"ה ויקחו לי תרומה, שהוא כהן, ולא יוקשה אם הקב"ה כהן הוא האיד נטמא למשה רבינו, כי מאחר דעשה דוחה לא תעשה, על כן עשה דלה יטמא דוחה לא תעשה דטומאה.

(כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א)

ישראל לא יקימו רק פנימיות התורה לפי שבטל מהם כח היצחק"ר, וכדי לבטל טענת המלאכים ציוה הקב"ה מיד ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם וישרה שכנתו בתוכם ובטלה טענת המלאכים כי בניי הם מצרנים, וז"ש החיד עלית למרום שבת שבי, כי כאשר עלה משה למרום עדיין היתה למלאכים טענת בר מצרא, אבל מרע"ה נצחם וביטל טענתם ע"י שלקחת מתנות נדבת המשכן וזוהי הוי ליה לישראל דין בר מצרא וזכו ישראל בדין. (דברי יואל)

★

ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו. ונראה בהקדם לפרש הכתוב בפרשתן ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן תעשו ופרש"י לדורות, וי"ל הכוונה לפי משי"כ בורע קודש לפרש הכתוב כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך, דהנה אנו אומרים ובנה אותה בקרוב בימינו, כי הקב"ה בונה ירושלים בימינו, על ידי הימים שלנו שבכל יום כשאדם אותו ית"ש הכל לפי מעשיו בונה את ירושלים ובית המקדש, יש בונה ביום אחד שורה שלימה ויש תבנה למשל לבניה אחת, וז"ש כי תבנה בית חדש, היינו כשהאדם בונה הבית המקדש שיתחדש לעתיד לבוא, ועשית מעקה לגגך, שתעשה מעקה וגדר סביב בעבודתך זאת שלא יתראה עבודתך ותסתיר מעשך, רק עבודתך יהיה בפנימיות לבך והצנע לכת עם ה' אלוקיך עכ"ד, ומעתה י"ל כי מצוה ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם נוחג בכל הדורות שע"י עבודת בני ישראל יבנו בית המקדש של מעלה, ולזה סיים הכתוב וכן תעשו ופרש"י לדורות, שבכל הדורות קיים ציווי זה לבנות המקדש, ועל זה

ויקחו לי תרומה. פרש"י לי לשמי, ונראה עפ"י חז"ל לעולם יעסוק אדם בתורה ומצוות אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה, ויש לומר דזה שאמרו ישראל נעשה ונשמע, היינו דנעשה אפילו אם לא יהי כל כך תיכף במדריגה זו לעשות הכל רק לשמו יתברך גם כן יעשו, ואחר כך ונשמע לשון הבנה ענין המצוות כיצד צריך לעשותן שמתוך שלא לשמה בא לשמה, וזה שאמר הכתוב ויקחו לי תרומה כפירש"י לי לשמי ואמר הכתוב דגם מאת כל איש לרבות כל איש אפי' אינו עוד במדריגה לתת תרומה לשמו יתברך גם כן תקחו את תרומתי דמתוך שלא לשמה בא לשמה, וז"ש ויקחו לי תרומה לי לשמי, ואף גם מאת כל איש אשר ידבנו לבו גם כן תקחו את תרומתי כי סופו לבוא לשמה. (עצי חיים)

★

ויקחו לי תרומה. איתא במד"ר החיד עלית למרום שבת שבי לקחת מתנות באדם, ויבואר עפ"י דאיתא בבבלי יששכר דטענת המלאכים תנה הודך על השמים ה"י מכה דינא דבר מצרא אמנם איתא בגמ' (ב"מ קח.) דבמקום פסידא דמוכר לית בה משום דינא דבר מצרא, נמצא דטענת המלאכים שיקבלו את התורה בטילה שהרי איכא פסידא דמוכר שאין להם יצר הרע ואינם יכולים לקיים מצוה התורה ורק פנימיות התורה שייכי בגווייהו, משא"כ בישראל המקיימים המצוות בפועל, עכ"ד, אכן איתא במדרש בשעה שאמרו ישראל נעשה ונשמע נעקר יצר הרע מלבם, וא"כ שוב יש לחוש לטענת המלאכים תנה הודך על השמים דשייכא טענת בר מצרא שהרי ליכא פסידא דמוכר דגם בני

KOLEL AVRICHIM ATZEI CHAM
DSATMAR
KIRYAS JOEL BNEI BRAK
3 KISHAS YOM TOV ST. BNEI BRAK

כול אברכים עצי חיים
דיסאטמאר
קרית יואל בני ברק
רח' קדושת יום טוב 3 בני ברק

מיסודו של כ"ק מורן רביה"ק בעל ברך משה זי"ע - בהדרכת והמשכת מ"מ כ"ק מורן רבינו הגה"ק שליט"א

תודה וקול זמרה

בברכת הצורה, נישא בזאת השורה, ברכת מזל טוב וכל שירה, קדם ידידינו היקר והנעלה, נחמד למטה ואהוב למעלה, חביב בפי כל, הוא הגבר הוקם עול, בבואו לעזרתנו לטובת החזקת הכולל, ויט שכמו לסבול, לא השביט יומם וליל, ועוד ידו נטוי להמשיך בפעליו הכבירים למענינו מחיל אל חיל,

הר"ר שאול יחזקאל שווארץ הי"ו

לרגל שמחתו בהולדת בנו ני"ו למזל טוב

והברכה אחת היא לכבוד אביו ידידינו החשוב הנכבד והנעלה מצומכי כוללנו הק'

הרה"ח ר' יקותיאל יהודה שווארץ הי"ו

ויה"ר מקמי שמיא, שתזכה להמשיך במעשיך הטובים לעלם ולעלמי עלמא, ובשכר זאת תתברך בשפע ברכה והצלחה, תענוג ונחת ממנו ומכל המשפחה, מתוך אושר ועושר בהרחבה ובהרחה, עד ביאת מלכא משיחא, בב"א.

המברכים בברכת התורה, בהואה והוקרה

הנחלת הכולל

ישועה הרשב"י

וה' ברך את אברהם

בהני שורצא, נשאר בזה כסא דברכתא, מלא טיבותא, ברכת מו"ט ביקר ורבותא, קדם ידידינו היקר לעילא מכל ברכתא, האדם היקר באנשים, לבו ער ופתוח לכל דבר שבקדשים, נודע בפעליו הכבירים, שבחו ותהילתו בפי ישרים, עומד לימינו בגוף ובממון בכל עת ועונה, ונהנים ממנו עצה וחשייה נכונה,

הר"ר אברהם יהושע יאושעף הי"ו

לרגל שמחתו בהולדת הבן ני"ו

וזאת ברכותינו, מעומקי לבבינו, שיזכה לרווחת ממנו ומשאר כל יוצ"ח רב תענוג ונחת, וידאחד על שולחנו תורה וגדולה בבת אחת, ובכל אשר יפנה ישכיל ויצליח בכל עת, וימשיך להטיב עמנו במעשיו, ומן השמים יתברך בכל דרכיו.

א"ד ידידי וחברך השמחים בשמחתך

ברוך משה פינקלשטיין שמואל דוב קליין

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מביקים

בשפתי צדיקים

ויקחו לי תרומה - לי לשמי

אחרי הסתלקותו של הרה"ק רבי יהודה צבי מסטרעטין ז"ע, יצאו שנים מחסידיו הגדולים לחפש להם רבי ומורה דרך חדש, והיות ששמע גדולתו וקדושתו של הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן ז"ע הגיע גם לאזנם, החליטו ללכת אליו לבחון אם כדאי להם הדבר לקבלו כמנהיג ומורה דרך, כשהגיעו אליו ראו איך שאשה עומדת לפניו, והרה"ק ר' מאיר משחק עם כסף בידו, ומעביר את הכסף מיד ימיו ליד שמאלו, ואח"כ הניח את הכסף על השולחן והאשה לקחה את הכסף והלכה לה. כן ראו וכן תמחו על המחזה התמוה הלזה, והרה"ק בינם לבין עצמם: איך יתכן כזאת שאיש קדוש ישחק עם כסף בפני אשה, והחליטו שמקומם אינו בפרעמישלאן, הרה"ק ר' מאיר שהרגיש ברוח קדשו בהרהורי לבם, פנה אליהם ואמר: חסידי סטרעטין, בוודאי תלמידי חכמים הנכם, אז במטותא אשאל מכם שאלה: המשנה אומרת (קידושין פב.) כל שעסקו עם הנשים לא יתייחד עם הנשים, ולכאורה תמוה, וכי איך יעלה על הדעת שמי שיש לו עסק עם הנשים רשאי להתייחד עמהן, ומאי קמ"ל מותניתין, החסידים לא ידעו לענות, והמשיך הרה"ק בלשון קדשו ואמר להם: אלא ביאור הדבר כך הוא, דהנה מבואר בכתבי האריז"ל שבעת נתינת צדקה צריך לייחד ד' אותיות של שם הוי"ה ב"ה באופן זה: צורת המטבע העגולה היא כצורת י', ה' אצבעותיו של הנותן הם כנגד אות ה' ראשונה, וזרוע הפשוטה של הנותן היא כצורת אות ו', וה' אצבעותיו של המקבל כנגד אות ה' שניה, הרי ד' אותיות שם הוי"ה ב"ה, והנה התייחד כשנותנים צדקה לאיש, אז אפשר לתת את הכסף לידו של המקבל צדקה, ועי"ז מתייחד ד' אותיות של שם הוי"ה ב"ה, כי ה' אצבעותיו של המקבל משלימות את השם, אך מה יעשה מאיר'ל שצריך לתת צדקה ולפרנס הרבה אלמנות שבורות ורצוצות שאין להם לחם לאכול, הלא אסור לתת כסף מידו לידה, ואיך אפשר לייחד ד' אותיות השם באופן זה, אך מאיר'ל נתן לעצמו עצה לעשות היחוד בינו לבין עצמו, על ידי שיתן את הכסף מיד ימין ליד שמאל, ונמצא שהפוטא עם ה' אצבעות יד ימין והזרוע הפשוטה הם אותיות יה"ו, וה' אצבעות יד שמאל הן ה' שניה המשלימות לד' אותיות השם, וזהו שרמז לנו רבינו הקדוש במשנה זו: "כל שעסקו עם הנשים", שהוא צריך לפרנסם ולתת להם צדקה, "לא יתייחד עם הנשים", לא יעשה היחוד עם של צדקה עם הנשים, כיון שאסור לתת כסף מידו לידה, אלא יעשה היחוד בעצמו, וכנ"ל, והוסיף לפרש: ובוה נראה לפרש גם כן הפסוק בתהלים (יז, טו) "אני בצדק אחזה פניך אשבעה בהקיץ תמונתך", דהנה כשהאדם נותן פרוטה לעני ועושה את היחוד הנ"ל אזי בוה הוא ממשיך עליו חסדים ורחמים, ע"י שם הוי"ה שהוא שם הרחמים, וזאת דווקא כשסדר אותיותיו הן כסדרן, דהיינו שהיהודי מתחיל בנתינת צדקה מרם הפשטת יד העני, דשם הוי"ה כסדרן הוא שם

הרחמים, לא כן כשהעני מתחיל בפשיטת ידו לבקש, דאז אין יחוד אותיות אותיות השם כסדרן, כי הוקדם אות ה' האחרונה, וישה"כ "אני בצדק" כשממנו מתחיל הצדקה, אז "אחזה פניך" אני גורם יחוד שמו ית', וגורם לאור פנים של רחמים, אולם כש"אשבעה בהקיץ" כשהעני מקיץ ומעורר אותי בפשיטת ידו ליתן לו צדקה, "תמונתך" אין זה אלא תמונת ד' האותיות, אך לא בחי' פנים בפנים, וזהו גם כן כוונת הכתוב בפרשתן "ויקחו לי" ופי' רש"י "לי לשמי", דהיינו שיקחו בעצמם להפריש ממנום ולא ע"י התעוררות המקבל, כדי שיהא "לי לשמי" שיתעורר השם כסדרן, ויהא "תרומה" לשון התרוממות שיתרומם ע"י הארת השם שמאיר כסדרן, ואימתי הוא "מאת כל איש אשר יבנו לבו" אם הוא מנדיבת לבו, מרצונו הטוב, ולא ע"י התעוררות העני, אז הוא מרומם ומאיר את השם ע"י שגורם את מידת הרחמים, שני חסידים אלו בראותם אית שפס מחשבתם ובשעם דברים אלו נתפעלו מאוד וקיבלו את מרותו של הרה"ק מפרעמישלאן ז"ע.

שלשה קני מנורה מצדה האחד...

פעם אחת נסע הגה"ק רבי שלמה חנוך מראדומסק זצ"ל ביום ח"י חשוון על ההילולא של אביו הגה"ק בעל ה"כנסת יחזקאל מראדאמסק זצ"ל, ומפני מחלתו נסע לראדאמסק ביום שאחר היארצייט, ובדרך אמר לאנשי שלומו, דהנה ידוע מספח"ק שבימים היארצייט ישנה התאחדות נפש רוח ונשמה עם גופו של הצדיק, וכדברי הוזה"ק (פר' שמות דף קמ"א) שע"י השתטחות על קברי צדיקים מתאחדים בחינת נפש רוח ונשמה של הצדיק עם הגוף ועולים ומבקשים רחמים לפני האבות ומביאים ישועות ונחמות בעולם, אבל אפשר לבוא ולהשתטח לא רק ביום היארצייט כי אם גם שלשה ימים לפני זה ושלשה ימים לאחר מכן, ודבר זה מרומז בפסוק: "ועשית מנורת זהב טהור וגו', וישה קנים יוצאים מצדיה שלשה קני מנורה מצדה האחת ושלשה קני מנורה מצדה השני", דהנה ידוע שגורם רומזים לנשמת האדם, כדכתיב "נר ה' נשמת אדם" וכאמרם ז"ל נשמתו של אדם קרויה נר, ואיתא בגמ' (פסחים קו.) מי שלא הבדיל במוצאי שבת מבדיל והולך כל השבוע כולו, ועד כמה א"ר זירא עד רביעי בשבת, כי מיום רביעי כבר שייכת לשבת הבא, וכן הוא לענין יארצייט ג' ימים מקודם וג' ימים אחריו הוי כמו היארצייט ואם משתטחים בימים אלו על קברם אז מתאחדים הגוף עם נפש רוח ונשמה דהוא נר ה' נשמת אדם, כמו ביום היארצייט, וזהו שאמר הכתוב "שלשה קני מנורה מצדה האחת" זה ג' ימים שלפני ההילולא, "ושלשה קני מנורה מצדה השני" זה ג' ימים אחר יום ההילולא, אז אפשר להמשיך השפעות טובות וישועות ע"י השתטחות על קברי צדיקים, זכותם הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן שנוכח להוושע בגאולת עולמים בביאת גוא"צ בב"א.

(שבחי כהן)

מרכז המוסדות דרבינו יואל מסאטמאר
נתיסד ע"י כ"ק מרן רבינו הקוה"ט זיעעכ"א - בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
קרית יואל - בני ברק

תלמוד תורה יטב לב • ישיבה קטנה דרבינו יואל • ישיבת מהרי"ט דסאטמאר
בנות ארץ ישראל בית פייגא • חברה משניות • קופת גמילות חסדים

שמעו ותחי נפשכם

שמחים אנו להודיע בזה לציבור אנ"ש ידידים וחסידים הע"י
כי כבר ניתן להשיג הדיסק של

מגבית השנתית להחזקת מוסדותינו הק'

תוכו רצוף הדרשות מלאי תוכן שנשמעו במשך המסיבה הנהדרה:

משא הערב בענין ההתבדלות מהציונים ותמיכותיהם:

מפי הגאון הגדול רבי יעקב מענדל יאראוויטש שליט"א
חבר הביד"צ העדה החרדית עיה"ק ירושלים תובב"א

דברי ברכה:

מאת מורינו הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א

שבח המוסדות:

דרשת הרה"ח ר' שניאור זלמן טאבאק שליט"א, שו"ב דקהלתינו הק'

דבר ההורים:

דרשת הרה"ג ר' חיים יוסף טורצ'ין שליט"א

דברי מחאה נגד כת ההולכים בערכאות הציוני:

דרשת הרה"ג ר' יחיאל מיכל פרידמאן שליט"א, מרבני כוללנו הק'

דבר ההנהלה:

דרשת הרה"ח ר' משה חיים ווייס שליט"א, מנהל המוסדות

ניתן להשיג: באוצר ספרי קודש בבית מדרשינו בשיכון

גבעוד רב

הגבאים

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים, כפתור ופרח משוקדים

פרפראות לחכמה

לכם הדינים, המדרש הזה תמוה ? וי"ל איתא במדרש הביאו הרד"ק (יהושע א' ט"ז) שישאל לקחו ארץ כנען מכאן "דינא דבר מיצרא" (הרוצה למכור שדהו השכן שלו בשדה יש לו דין קדימה על אחרים הרוצים לקנות השדה) משום שארץ גושן קרובה לא"י, עוד איתא במדרש (שהש"ר ח' ט"ז) בשעה שהקב"ה נתן תורה לישראל אמרו מלאכי השרת "תנה הודך על השמים" שהם רצו לקבל התורה מטעם "דינא דבר מיצרא" (משום שהתורה היתה בשמים), וזה היה טענת המלאכים ממה נפשך ארץ ישראל נתת להם על כרחך משום שהם בר מיצרא א"כ למה נתת להם את התורה כי על התורה יש לנו המלאכים דין בר מיצרא השיב להם הקב"ה "הרי נתתי להם הדינים" ואיתא (שבת י') כל דיין שדן דין אמת לאמתו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית א"כ ישראל הם שותפים להקב"ה והדין הוא (ש"ע ח"מ קע"ה י"ב) ששותף עדיף מבר מיצרא" לכן אני נותן להם התורה.

☆☆☆

ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים. במדרש איתא (שמ"ד ל"ה ד') ועשית את הקרשים לא היה צריך לומר אלא ועשית את הקרשים משכן מהו למשכן א"ר הושעיא על שום שהוא עומד למשכן שאם נתחייבו שונאיהם של ישראל כלייה יהא מתמשכן עליהן אמר משה לפני הקב"ה והלא עתידים הם שלא יהיה להם לא משכן ולא מקדש ומה תהא עליהם אמר הקב"ה אני נוטל מהם צדיק אחד וממשכנו בעדם ומכפר אני עליהם על כל עונותיהם, לכאורה קשה כיון שמיתת צדיקים מכפרת כשריפת בית ה' למה הוצרך הקב"ה להחריב את ביהמ"ק היה לו לנטול צדיק אחד וישאר ביהמ"ק על מכונו, אכן י"ל דהנה המשכן הוא משכן ולכן צוה הקב"ה לישראל שהם יבנו המשכן וביהמ"ק שאז יכול להמתשכן אבל אם יבנה ע"י הקב"ה בעצמו או אינו יכול להתמשכן שמעשה ידי ה' לא יכול להתבטל, ולפי"ז יתבאר דעד שהיה לנו המשכן ומקדש לא משכן הקב"ה את הצדיק כי הטעם שהצדיק מכפר על עוון הדור הוא משום שכל ישראל ערביין זה לזה וקיי"ל כל זמן שיש ללוח אין נפרעין מן הערב ואם יש ביהמ"ק א"כ יש ללוח לשלם לכן אין נפרעין מן הצדיק אבל אחר שנחרב ביהמ"ק ממילא אין לוח לשלם אז נפרעין מן הערב שהוא הצדיק, וז"ש המדרש "ועשית את הקרשים למשכן" היה קשה למדרש למה צוה הקב"ה שישראל יעשו דווקא הקרשים ולא ה' בעצמו ע"ז מתיר "מהו למשכן" למה נקרא משכן "על שום שהוא עומד למשכן שאם נתחייבו שונאיהם של ישראל כלייה יהא מתמשכן עליהן" לכן צריך שיהיה ע"י ישראל ע"ז אמר משה "לפני הקב"ה והלא עתידים הם שלא יהיה להם לא משכן ולא מקדש ומה תהא עליהם" מה יכפר עליהם אמר לו הקב"ה "אני נוטל מהם צדיק אחד" כי בזמן שאין ללוח נפרעין מן הערב. (גבעת פנחס)

ויקחו לי תרומה. ובמדרש איתא הה"ד "תורה צוה לנו משה מורשה אל תקרי מורשה אלא ירושה ירושה היא לישראל, וצ"ב, וי"ל ע"פ הגמרא (גיטין ח') הכותב כל נכסיו לעבדו יצא בן חורין, שייר קרקע כל שהוא לא יצא בן חורין, והנה השי"ת הוציא את בני ישראל מעבדות לחירות שיהיו לו עבדים ונתן להם את ארץ ישראל כדין הכותב כל נכסיו לעבדו א"כ יצאו לחירות ואינם חייבים לקיים המצוות לכן צוה הקב"ה "ויקחו לי תרומה" שיהיה שייר קרקע כל שהוא ואז אינו יוצא לחירות, וזה שאמר המדרש "ויקחו לי תרומה" בכדי שיהיה שייר קרקע כלשהוא ולא יצאנו לחירות הה"ד "תורה צוה לנו משה מורשה" לכן חייבים לקיים התורה. (נחל איתן)

☆☆☆

ויקחו לי תרומה. במדרש איתא רבי ברכיה פתח (ד"ה א כט) לך ה' הגדולה והגבורה וגו', ותמוה מה שייד פס' זה לכאן, וי"ל דהנה כתבו המפורשים שהקב"ה קדש את ישראל בג' דברים שהאשה מתקדשת בהם בכסף בשטר ובביאה, כסף היינו כסף המשכן, שטר הוא התורה, ובביאה הוא לעתיד לבוא, אבל קשה הלא הקב"ה הוא המקדש וישראל נתנו כסף הקדושין, אכן י"ל לפי מה שאמרו (קדושין ד') אשה שנתנה כסף לאדם חשוב מקודשת הגם שהיא נתנה כסף הקדושין משום שאמרינן שהיא מתקדשת בהאי הנאה שאדם חשוב הסכים לקבל ממנה הכסף, וז"ש "ויקחו לי תרומה" היינו כסף הקדושין ע"ז קשה הלא המקדש צריך ליתן הכסף ע"ז מתיר המקדש "לך ה' הגדולה" לכן יכול להיות ויקחו לי תרומה. (מדרש יהונתן)

☆☆☆

ויקחו לי תרומה. ובפרשת משפטים מסיים "ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה", ויש לדרוש סמוכין עפי"מ דאיתא (ילק"ש תהלים י"ט תרע"ג) כתיב במשה והיה שם עם ה' ארבעים יום והלא כתיב ונהורא עמיה שרא, וכתיב גם חשך לא יחשיך ממך, ומנין היה משה יודע מתי יום ומתי לילה שהוא מחשב ארבעים יום וארבעים לילה, א"ר אבדימי בשעה שהקב"ה מלמדו מקרא היה יודע שהוא יום וכשהיה מלמדו משנה היה יודע שהוא לילה, ואיתא בילקוט ראובני כל לשון דבור הוא מדת הגבורה והיא תורה שבכתב ולשון אמירה הוא מדת מלכות והיא תושבע"פ, וז"ש הכתוב "ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה" והיה קשה למדרש מנין ידע אימתי יום ואימתי לילה ותירץ "וידבר ה' אל משה" לשון דבור היינו תורה שבכתב "לאמר" היינו אמירה שהוא תושבע"פ מכאן ידע מתי יום ומתי לילה. (זרע אהרן)

☆☆☆

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. במדרש פליאה איתא בשעה שאמר הקב"ה לישראל "ועשו לי מקדש" אמרו מלאכי השרת ארץ ישראל נתת להם תורה נתת להם א"ל הקב"ה הרי נתתי

כי תקדמנו ברכות טוב

מריחוק מקום וקירוב לב, אשגר בזה ברכת מזל טוב, וסל מלא ברכות לרוב, אל גיסי כאחי ריע כאח לי, צמוד באהבה בקירות לבבי, ארי שבחבורה, כל השומע יצח"ק לו בשבח ושיר"ה, עושה ומעשה צדקה וחסד לפרט ולכלל, אהוב וחביב על כל, רב תבונות ונעים הליכות, שמו מהללים בכל התשבחות, משליך עצמו מנד להטיב עם אחרים, תהילתו בפי ישרים,

הר"ר יצחק שמעון ווייס הי"ו

לרגל תת ה' שמחה במעונו בהולדת בנו ני"ו

והברכה אחת היא בחדא מחתא, קדם מע"כ חותני היקר והחשוב לעילא מכל תושבחתא, מוה"ר שמואל יצחק ראזינגער שליט"א

והנני לשגר לו כוס של ברכה, ברגשי ידידות והערכה, יוסף ה' עליו אלף פעמים ככה, ובכל אשר יפנה ישכיל בהצלחה, וירוה רב תענוג ונחת ממנו ומכל המשפחה, ומשמחה זו יושפע לו עונג וגם שמחה, בריבוי והמשכה, בלי קצבה והערכה, אמן.

כעתירת וברכת גיסך מוקירך, השמח בשמחתך

אהרן ראזמאן

וויליאמסבורג יצ"ו

עניינים נפלאים, בסוגיות ובפלאפולים, שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

ודרשת והקרת

בענין מצות בנין ביהמ"ק

ועל עצם יסודו של הטורי אבן מאריך השאג"א והקשה עליו דבברכות (ה' ב.) אמרי' דק"ש הוי מ"ע שהו"ג ואף דחייב גם בק"ש בלילה, מ"מ ק"ש של שחרית הוא עד ג' שעות ביום וע"כ הומן גרמא, והק' דהרי ק"ש ג"כ אינו חייב רק פעם אחת ביום ומ"מ ה"ל הומן גרמא, וא"כ ה"ה בשאר מצוות שזמנה נקצב ביום ולא בלילה הו"ל ומן גרמא.

ובשו"ת בית יצחק (אורח סי' ג' אות ז') ביאר ד' הטו"א דלא קשה מידי דהרי בקריאת שמע אם לא קרא עד ג' שעות הפסיד מצוותה, וכמ"ש המג"א (סי' י"ח) ומה שיקרא אח"כ ביום שני הוא מצווה חדשה וחייב חדש, וזה מעוות אשר לא יוכל לתקן, וע"כ הוי מ"ע שהו"ג, וכןראה שהשאג"א הבין סברא אחרת בד' הטו"א כי כפי מה שהבאנו לעיל דבריו לא קשה ולא מידי. וא"כ יסודו של הטו"א אמת וקיים לעד.

ובספר קרבן ציון עמ"ס תמורה (מהגאון אב"ד סעפנטער ויל' ג"כ מביא קו' הנ"ל ותיירץ עפ"י ד' המנ"ח (מצוה צ"ח) שכתב דרך לכתחילה אסור לבנות בלילה אבל בדיעבד לא נפסל בשביל זה.

והנה במהרי"ט עמ"ס קידושין (ה' ב"ט) וכן בעצמות יוסף (שם) תירצו על קשיית האחרונים דאמאי בעי' קרא אותו ולא אותה למיפטר אשה ממילה, הרי אפי' בלא קרא נמי היו פטורין כיון דהוי מ"ע שהו"ג מדמילה שלא בזמנו אינו דוחה שבת, ותיירצו דכיון דבעצם אם מל בשבת עביד מצווה בדיעבד ורק איסורא דשבת הוא דרביע עלה דאסור לכתחילה, ע"כ לא הוי מ"ע שהו"ג.

וא"כ מיושב שפיר לפי"ד המנ"ח דבדיעבד כשר בנין ביהמ"ק אפי' בלילה, ולפי"ד המהרי"ט הנ"ל הרי לא הוי בכהאי גוונא מ"ע שהו"ג, וא"כ שפיר נשים חייבות.

אמנם על עצם ד' המנ"ח שחידש שבנין ביהמ"ק בלילה בדיעבד כשרה, תמה בשו"ת חזון נחום (סי' מ"ח) [מהגאון ר' נחום וויידענפעלד אב"ד דאמבראווא ויל' מירושלמי מפורשת (וימא פ"א ה"א) זאת אומרת שהקמת ביהמ"ק בלילה פסולה לעבודת יום, וחזוין דאפי' בדיעבד, רצ"ע.

ובשו"ת שואל ומשיב (מהר"י תניא ח"ג סי' פ"ט) תי' דברי הרמב"ם עפ"י דבריו ביד שאל (סי' ר"ס) לתרץ קו' התוס' בקידושין (ב"ט) ד"ה אותו וכו' שהק' ל"ל קרא דאיתו ולא אותה דאשה לא מחייבא למול את בנה תיפוק ליה דהוי מ"ע שהזמן גרמא.

ותי' ביד שאל עפ"י ד' האבודרהם שהטעם שאשה פטורה ממ"ע שהו"ג כיון שאשה משועבדת לבעלה לעשות כל מה שיצווה, ע"כ פטורה, וא"כ כיון שהבעל מחוייב בעצמו למול את בנו, הו"א שאם האשה תמול את בנה, הרי פוטרת את בעלה ולא גרע מעשתה לו מלאכה והו"א דחייבת בהמצווה דכל טעם הפטור לא שייכא בהכי, ע"כ בעי' קרא למיפטר אשה ממילה, עכ"ד בהגהות יד שאל. ועפ"י יובן נמי בנידון דידן כיון דהכל חייבין בבנינה, א"כ אם היא לא תבנה הבעל יהי' חייב לבנותה, נמצא דאדרבה זה עור כנגדו, וע"כ ל"ה ככל מ"ע שהו"ג שנים פטורות, עכ"ד ודו"ק.

בפרשתו כתיב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, וכתב הרמב"ם (הל' בית הבחירה פ"א) ואין בנין ביהמ"ק בלילה שנאמר וביום הקים את המשכן ביום מקימין ולא בלילה, וכו' והכל חייבין לבנות ולסעד בעצמן ובממונן אנשים ונשים במקדש.

והקשו האחרונים דהרמב"ם סתר עצמו מיניה וביה דבריש דבריו כתב דאין בנין בלילה, נמצא לפי"ז דהוי מ"ע שהזמן גרמא, ואח"כ כתב דנשים חייבין בבנינה, וקשה אמאי הרי הוי מ"ע שהזמן גרמא.

ובס' באר אברהם (מהגאון בעל מצפה איתן) תי' על הקושיא הנ"ל עפ"י ד' הטורי אבן (חגיגה ט"ו) שמחדש יסוד דדייקא במצות תמידיות כגון ציצית ולולב ותפילין שחייבין בה לעולם, ואם עשאן בלילה מחוייב ביום לחזור ולעשותן, משא"כ מצות שחובתן לעשותן פעם אחת כגון מילה וסמיכה וכדו' או אפי' אם עשאן בלילה אין צריך לחזור ולעשותן ביום כיון שכבר עשו, ע"כ במצווה כגון זו לא נקרא הומן גרמא דאין הלילה מבטל אלא מפסיק חובת המצווה לכמה שעות משא"כ בציצית וכדו' הלילה מבטל המצוה, ולמחרתו חל כבר חיוב חדש, ואז הוי מ"ע שהזמן גרמא.

והטורי אבן תירץ בזה מה שהקשה לדעת על הבאת ביכורים אמאי נשים חייבות הרי הוי מ"ע שהו"ג ומתירצו ביסוד הנ"ל.

ובזה מתורץ גם קשייתנו דבנין ביהמ"ק יש מצווה אחת שחייב לבנותה ואין בכל יום חיוב חדש, וא"כ הלילה אינו מבטל רק מפסיק, וא"כ אינו נחשב כמ"ע שהו"ג וע"כ שפיר פסיק הרמב"ם דנשים חייבות.

ותירץ זה מובא ג"כ בשו"ת בית יצחק (אורח סי' ג') עפ"י ד' הטורי אבן הנ"ל ומאריך עוד בדקדוקי סופרים ובריש דבריו מביא ד' הכסף משנה שמקורו של הרמב"ם ע"ז שפסק שנים חייבות בבנין הוא מהפסוק (שמות ל"ב) וכל אשה חכמת לב בידיה טו את העזים וכו', חזוין מינה דנשים היו ג"כ חייבות בבנינה.

אמנם הבית יצחק פקפק בזה דאם זה כל מקורו של הרמב"ם, אפ"ל דבעצם אין חיוב מ"ע של בנין ביהמ"ק על הנשים, אלא רק לעזור ולסעד ולא לבנות, וראי' מדלא קחשיב במס' קידושין בהדי מ"ע שהו"ג דנשים חייבות, והא דהוי רשאין לטוות העזים, י"ל דגלי לן קרא בהדיא דמותר להם לטוות.

ובזה ביאר באופן נחמד ד' הגמ' ביומא (ה' סח) שאלה אשה חכמה לר' אליעזר מפני מה לא הי' מיתתן שווה בעגל, והשיב לה אין חכמה לאשה אלא בפלך, ומפרש תשובת ר' אליעזר דבאמת אשה פטורה מתלמוד תורה, וע"כ לא רצה להשיב לה בדברי תורה, אך אם תיקשי לך א"כ איך טוו את העזים בבנין ביהמ"ק, ומשמע דאפי' דפטורים מבנין ביהמ"ק אעפ"כ יכולין לקיים המצווה וא"כ ה"ה בתורה, ע"ז השיב לה אין חכמה לאשה אלא בפלך דהיינו בטווייה גלי לן קרא וכל אשה חכמת לב בידיה טו וכו', ודפ"ח.

שי"ר וקול תודה

באותות הוקרה וידידות, נביע בשורות אחדות, ברכת מול טוב ורב תודות, קדם ידידינו היקר והנעלה איש חמודות, רב תבונות ונועם המידות, דורש ומבקש בתורה ובחסידות, במעשי צדקה וחסד לו עשר ידות, תורה ויר"ש אצלו צמודות, י"ש קונה עולמו בשעה, בהתמסרותו למען שיעורינו מדי בוקר במסירות נפלאה,

הר"ר יצחק שמעון ווייס הי"ד

לרגל תת ה' שמחה במעונו בהולדת בנו ני"ו למז"ט

וצרופה בזה ברכתינו, קדם ידידינו וחברינו, שזכה להמשיך להרבות במעשיו ובפרט למען שיעורינו, ויזכה לגדלו ולחנכו בתוך שאר יוצ"ח על מבועי התורה, מתוך שמחה ואורה.

החותמים למען שמו באהבה ובחוקרה ידידיו הלומדים אתו בצוותא בשיעור בוקר מדי יום ביומו

יהושע פאליק הכהן הערשקאוויטש, שלום אליעזר ראטער, נתן טאבאק, יחיאל מיכל אברהם פרידמאן, אפרים משה לעווי, דוד שלמה וואנחאצער, מנחם צבי כהן, אחיך: אהרן מאיר ווייס

גדול העונה יותר מן המברכים, ידידך עוז, נפתלי מנחם מענדל שטיינמעטץ

סל מלא ברכות

ברגשי ידידות והוקרה, אשגר בזאת השורה, ברכת מז"ט בשפה ברורה, קדם ידידי היקר הנודע לעוז ולתפארה, מידותיו היקרים לראשו עטרה, מקבל את כל אדם בסבר פנים ואורה, תורה ויר"ש וחסידות אצלו שזורה,

הר"ר יצחק שמעון ווייס הי"ד

לרגל שמחתו בהולדת בנו ני"ו למז"ט

ותהי נא ברכותינו לראשך עטרת, שתזכה לגדלו ולחנכו על מבועי התורה למשמרת, וירוה ממנה ומכל י"ח רב תענוג ונחת לתפארת, ובט"ס.

המאחל בידידות ובחוקרה
שימואל דוב קליין

נסא דברכתא

מעומק הלב, אשא ברכת מול טוב, לידידי היקר והמהולל, אהוב ונערץ בפי כל, לכל אשר אליו פונה, מרבה להיטיב במידה נכונה, תמיד בכל עת ועונה, נעים הליכות ורב תבונה, כל השומע יצחק לו ברננה,

הר"ר יצחק שמעון ווייס הי"ד

לרגל שמחתו בהולדת בנו ני"ו למז"ט

וברכתי אלק לרצון יעלה, שכל משאלות לבך לטובה ה' ימלא, ותזכה לראות ולרוות ממנו ומכל יוצ"ח רב תענוג ונחת דקדושה, במידה גדושה, אמן.

כעתירת וברכת ידידך מוקירך
נפתלי יעקב פאלאטשעק

הלכות ודינים, מפסקי הראשונים והאחרונים עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

חוקים להורותם

דיני אמירת דברים שבקדושה במקום טהור (ו)

נערך ונסדר ע"י הרב יהואל מייכל אברהם פרידמאן שליט"א

אמירת דבר שבקדושה נגד צינור של שופכין

צינור של שופכין [צינור של ביוב וכדו'] - מעיקר הדין אין איסור לומר כנגדן אינו נשאר שם אלא נשטף ויוצא החוצה, וגם אין רוח רע נודף מהם, והוא משמש גם לזרימת מים נקיים (ליקוטי שו"ת מנחת יצחק סי' ו', ומחת הטעמים הנ"ל אינו דומה לבית הכסא ועבית שאסור לומר נגדם דבר שבקדושה אפי' כשהם נקיים).

אך מ"מ נכון לכסות את כל הצינור בבגד וכדו' בשעה שרוצה לומר שם דברים שבקדושה (ובפרט בצינורות העשויים מפלסטיק שיש לחוש שמא במשך הזמן נדבק על דפנותיהם לכלוך צואה, ובארחות רבינו (ח"ג) מביא עדות מהחזו"א שהשיב לשואל לגבי הדלקת נר חנוכה מול צינור כזה שאם הוא עשוי מחרס שיחמיר).

בתי כסא בזמנינו

אסור לומר דבר שבקדושה בחדר בית הכסא, ואפי' כשאין שם לכלוך צואה, דכיון שהחדר מיועד לבית הכסא אסור לו לומר שם שום דבר שבקדושה (שו"ע סי' פ"ג סעי' א').

ומחוץ לחדר מותר לומר בתנאי שאין שם ריח רע, אבל אם מגיע לשם ריח רע מהבית הכסא אסור לומר גם שם דבר שבקדושה אלא אם כן ירחיק ד' אמות ממקום שכלה הריח (ובענין הרחקה מריח רע נאריך אי"ה עוד בגליונות הבאים ביתר פרטים).

בענין בתי הכסא בזמנינו הכריעו גדולי הפוסקים שיש לנהוג בהם כפי הבתי כסאות בימיהם לאסור אמירת דברים שבקדושה בהם.

והנידון הוא, דבגמ' איתא (ברכות דף כ"ו, וכן נפסק בשו"ע שם סעי' ד') דבית הכסא דפרסאי, דהיינו שהוא עשוי במדרון בענין שהלכלוך נופל מיד למרחוק ולא נשאר כלל באותו המקום, דאין לזה דין בית הכסא, ומותר לומר שם דבר שבקדושה כשאין שם ריח רע, וכמו כן בבית הכסא שלנו שבכל פעם הכל נשטף מיד ונעלם עם המים, ויש לצדד לומר דיהא מותר שם לומר דברים שבקדושה.

אולם הכרעת הפוסקים דאין לומר שם דבר שבקדושה, ורק לגבי דין דהיוצא מבית הכסא שצריך ליטול ידיו אז יש להקל שא"צ ליטול.

וכן יש להקל לגבי עצם הנטילה דמי שאין לו מים לנטילה שיכול לרחוץ שם (ע"י באריכות שו"ת ארץ צבי ח"א סי'

ק"י, ומובא דבריו במנח"י ח"א סי' ס', חזו"א סי' י"ז ס"ק י"ד, ועוד פוסקים, והטעם דהחמירו בזה כיון שאינו דומה לגמרי לבית הכסא דפרסאי דהתם לא היתה הצואה מתעכבת כלל ונופלת תיכף למרחוק אבל בבית הכסא שלנו הצואה מתעכבת עד שמזרים עליה מים לשטיפה).

בית הכסא חדש

בית הכסא במקום חדש שעדיין לא השתמשו שם, ג"כ אסור לומר שם דבר שבקדושה, כשהמקום מוקף מחיצות, דכיון שהזמינו המקום לבית הכסא ממילא חל שם האיסור (שם סעי' ב').

ואף אם לא התקינו עדיין את המושב ורק המקום מוקף מחיצות החדר המיועד לזה ג"כ אסור (לפי המתבאר במשנ"ב שם).

חברות
יסודי התורה
ק"י הראשונה אברהם וקהל יום לרשומות
ח"ג מנח"י אלעזר פ"י
נחמיה י"ד ב"ר שמואל ור"מ ש"ס

הרוצה שיתקיימו נכסיו
יטע בהם אדר"ר

הנה כתבו בספח"ק דהכוונה הוא
"הרוצה שיתקיימו נכסיו"
אלו השקעותיו הרוחניים במשך כל השנה
"יטע בהם אדר"ר"
ישקיע בהם בכל כוחותיו בחודש אדר

חבר יקר !!!
קבל על עצמך בחודש זה להוסיף
בקביעת עתים לתורה
ביתר שאת וביתר עוז בהתחדשות
ובתמידות בכל יום ויום

קהל יטב לב

ד'סאטמאר

בני ברק

ברוך הבא בשם ה'

בכבוד והוקרה, נקדם בזאת השורה, בשפה נעימה וברורה, את פני מע"כ פרי צדיק עץ חיים, נאה דורש ונאה מקיים, בהרבצת תורה ויראת שמים, יום ולילה יביע אומר, בפלפולים נחמדים דמתה לתמ"ר, ענף עץ אבות, נזר יופי כליל תפארת, לבית אבותיו עטרת, עומד לנס קהילתו, כבוד שמו תפארתו,

הגה"צ רבי חיים צבי טייטלבוים שליט"א

רב דקהל עצי חיים סיגוט וויליאמסבורג יע"א
בנו יקירו של כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

– לרגל בואו בשערי עירינו וישבות כבוד בתוכינו –

ובכן אנו מודיעים בזה לציבור אנ"ש שיחיו
כי אורחינו החשוב שליט"א
יפאר אי"ה את ה"באטע" בליל שב"ק
בבית מורינו הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א

יהא בואו לברכה, ובכל אשר יפנה ישכיל בהצלחה, ועוד רבות בשנים יפאר וירומם עדת קהילתו כדת וכהלכה, מתוך תענוג נחת והרווחה, עד ביאת מלכא משיחא, אמן כן יהי רצון.

המקבלים פניו בהדרת כבוד ויקר
הנהלת הקהילה

מרכז המוסדות דרבינו יואל מסאטמאר

נתייסד ע"י כ"ק מרן רבינו הקוה"ט זיעעכ"א - בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
קרית יואל - בני ברק

תלמוד תורה יטב לב • ישיבה קטנה דרבינו יואל • ישיבת מהרי"ט דסאטמאר
בנות ארץ ישראל בית פייגא • חברה משניות • קופת גמילות חסדים

לישרים נאווה תהילה

בעבור עלינו המגבית השנתית בס"ד בהצלחה גדולה למעלה מן המשוער
וברוב פאר והדר להנאת כל הציבור אנ"ש ידידים וחסידים שיחיו

לא נוכל להתעלם מלהביע רגשי תודה וברכה המופעמת בלבינו קדם אורחינו הדגול הרבני הנגיד הנכבד,
רודף צדקה וחסד, הוא הגבר הוקם עולה של תורה, מהיושבים ראשונה במלכות סאטמאר המעטירה,

הרה"ח ר' אהרן וועלץ שליט"א

מנהל מוסדותינו הק' בבארא פארק יע"א

אשר נדבה אותו לבו הטוב לנדב את הוצאות הסעודה של מצוה

והנה כי כן יבורכו ויהללו ידידינו היקרים אשר נדבו בטוב לבבם את החפצים יקרי ערך
לששת הגורלות שנערכו בעת המסיבה הנהדרה, הלא המה

הרבני הנגיד רודצו"ח מוה"ר יצחק אייזיק ווייס הי"ו

מוה"ר אהרן דוד גרין הי"ו

הרה"ג ר' חיים עזריאל יאזשעף הי"ו

מוה"ר יואל וואנחוצקער הי"ו

ברכה מיוחדת, בזה מיועדת, קדם הני צנתרי דדהבא, אשר השקיעו מיטב כשרונותיהם
במסירות נאמנה ורבה, לעריכת חפצי הגורלות בהוד ובהדר רבה תפארת

מוה"ר יעקב נח ענגעל הי"ו

לעי"נ זקנתו האה"ח מרת שיינדל ענגעל ע"ה אשר תמכה מוסדותינו הק' ברוח נדיבה

מוה"ר שמעון דוד דאוידאוויטש הי"ו

ומוה"ר אשר ענזיל גליק הי"ו

אחרון אחרון חביב יתברכו העסקנים היקרים שסייעו בידינו בעת המגבית עצהו"ט

מוה"ר פסח אהרן גרינוואלד הי"ו ומוה"ר דוד יואל קליין הי"ו

זכותו הגדול של רביה"ק זצוק"ל יגן בעדם להתברך בכל משאלות לבם לטובה ולברכה, וכט"ס.

החותמים בברכת הודאה

וועד המגבית

הנהלת המוסדות

ביקור חולים "חסדי יואל" ד'סאטמאר

רח' ישמח משה 32 קרית יואל בני ברק

ויזרע יצח"ק ויברכהו ה'

בקול ששון וקול שמחה, נברך בשיר ושבחה, מזל טוב ורוב ברכה, קדם ידידינו היקר והמהולל, עושה ומעשה למען הפרט והכלל, אהוב וחביב על כל ידידיו, חן וחסד נסוך על פניו, כבר זה רבות בשנים משליך עצמו מנגד למען ביקור חולים, מדי שבת בשבתו מתמסר ומרבה פעלים,

מוה"ר יצחק שמעון ווייס הי"ו

לרגל שמחתו בהולדת בנו ני"ו בסימן טוב ובמזל טוב

בשם כל הנהנים מפעולותינו הכבירים, נברכו בהלל ושירים, שיזכה לרוות רב נחת ממנו ומכל צאצאיו היקרים, וימשיך לעמוד לימינינו במעשיו הנשגבים למען החולים והזקנים, עוד רבות בשנים, וכט"ס.

הכו"ח בתורה וקול זמרה
הנדהלץ ביקור חולים

וועד לכתובת ספר תורה
לטובת נשמתו הטהורה של מרן רביה"ק בעל ברך משה זי"ע
שע"י קהל יטב לב ד'סאטמאר בני ברק
בראשות מוריניו הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א

מזל טוב וגדיא יאה

ברגשי הכרת טובה, נגיע בזה ברכת מזל טוב, אל ידידינו היקר האני צנתר דדעהבא, איש חי ורב פעלים, שמו הטוב משבחים ומהללים, בכל עת אנמרים אליו אנרה"ם ויאמר הענו, מרבה להיטיב בתוככי קהילתנו, מקבל את כ"א בשמחה ואנרה, עוסק ברוח נאמנה ומסורה, למען כתיבת הספר תורה,

הר"ר אברהם יהושע יאושעף הי"ו

לרגל שמחתו בהולדת הבן ני"ו

בזכות התורה, יושפע לך רב שמחה ואנרה, ואך ששון ושמחה בביתך יהי שורה, ותוכה לרב תענוג ונחת, מכל יוצאי חלציד בעת אחת, ותמשיך במעשיך ובפעולתך, כל ימי חייד, אמן.

המאחלים בתורה וקול זמרה
וועד לכתובת ספר תורה דקהל יטב לב ד'סאטמאר בני ברק

תולדותיהם של צדיקים ומעשיהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא דצדיקא

הגה"ק רבי זאב וואלף בן רבי נפתלי צבי זי"ע מטשארני-אוסטראה

יומא דהילולא ה' אדר (תקפ"ג)

מאחורי כותל ביהמ"ד להאזין לתפילתי, וביניהם הי' גם המסור, הכנסתי בו הרהור תשובה, ועי"כ הוא נעשה שלי, ובקל יכולתי לנצחו, כי מתחלה הי' כ"כ רחוק מן הקדושה עד שלא הי' לו שום התגברות עליו.

הרבנית אשת הרה"ק ר' דוד מטאלנא ה"ה בתו של ר' ישראל אברהם זי"ע בן הרבי ר' זושא זי"ע וחתנו של ר' וועלויל סיפרה מעשה פלא שהיא היתה נוכחה, כאשר באה בקשרי שידוכין עם ר' דוד שהי' עדיין צעיר לימים הי' עדיין אביו הרה"ק ר' מרדכי מטשערנאביל, וגם אביו ר' ישראל אברהם בחיים חיותם, אבל בהגיע זמן החתונה כבר לא הי' ר' ישראל אברהם בחיים חיותו, ואמה האלמנה לא הי' לה על הוצאות החתונה ונדן וכדו', בני ביתה דיברה על לבה שתסע להרה"ק ר' מנחם מענדל מקאסוב זי"ע שהוא הי' תלמיד מובהק של אביו הק' ר' וועלויל - שהי' כבר בגזי מרומים - וגם שמו הולך לפניו לבעל מופת, אולי משם תבא ישועתה, וכך עשתה, ונסעה עם הכלה לקסוב, כשהגיע לשם שמח מאד לקראתם, בהיותם יוצאי חלציו של רבו הק', וצוה למשרתו שיסדר להם אכסניא טובה וכל הצטרכותם, הם שהו שם כמה ימים והרה"ק מקאסוב אין אומר ואין דברים, ביום השלישי שלח הרה"ק מקאסוב לקרוא אותם, ושאלם למטרת בואם, שפכו לפניו כל שיחם שזמן החתונה הגיע ולרש אין כל, ציוו להכנס לחדרו הפנימי, כבואם הביתה אמר להכלה שתקח את הסינר שלה והוא ימלאנו דינרי זהב, פתח את ה"שיפלאד" והוציא מתוכה מלא חפניו שקלי זהב ושלשלם לתוך הסינר, והתפעלו מאד למראה עיניהם, ולא הבינו מאין לו להרבי כל האוצר הלזה, ופנה אליהם: כפי הנראה תוכלו לחוג את שמחת הנישואין בהרחבה, ואלמלי הי' בכוחי הייתי אף אני משתתף בשמחתכם, אבל כוחי ואור עיני אין אתי, ולא אוכל לעבור דרך מרחק, אבל רצוני עז לקחת חבל בשמחתכם, לכן ברצוני לכל הפחות לקיים כאן מנהג ישראל בריקוד "מצוה טאנץ", ושלח לקרוא מבית המדרש כמה מנגנים, והתחילו לנגן לפניו ולהכות כף אל כף, והוא לבש בגדי שבת, ורקד זמן מה בשמחה ובדבקות עצומה, ופטרם לשלום, הענין הזה הי' תמוה מאד בעיני הרבנית מאין הגיעו לידו כל ההון שנתן להם, לאחר שחקרה הדבר נתוודע לה דבר נפלא מאד, שכל אימת שהרה"ק מקאסוב זקוק לממון בשביל דבר מצוה, פותח הוא את השיפלאד ואומר: בזכות רבי ר' וועלויל הושיעה נא, ותמיד נזדמן לו מעות ולפי המקבל כן ימצא אם מעט ואם הרבה.

מתולדותיו

הגה"ק רבי זאב וואלף מטשארני-אוסטראה זי"ע נולד בשנת תקט"ו לאביו רבי נפתלי צבי זי"ע, כבר בשחר טל ילדותו בהיותו כבן שמונה זכה לחסות ולהיות בין תלמידי הרה"ק המגיד ממעזריטש זי"ע, אשר הראה לו אותות אהבה וחיבה.

גדול ומפורסם הי' שמו בישראל, ועל אף ששימש כאב"ד דק"ק טשארני-אוסטראה, היתה מצודתו פרוסה למרחקים, אך כל הימים ביקש לעלות לא"י אבל לא רצה להיפרד מרעו כאח ה"ה הרה"ק ר' פייבוש מזבאריז זי"ע, וכשנסתלק הרה"ק מזבאריז זי"ע עלה לארץ הקודש.

כשהגיע לאר"י התיישב בטבריה, שם מצא את הכהן הגדול רבי אברהם מקאליסק זי"ע, ואחד עשר שנים ישבו הני תרי צדיקים יחד, עד פטירתו של הרה"ק מקאליסק בד' שבט תק"ע, וכל אותן השנים שררה אהבה גדולה ביניהם, ר' וועלויל נהג ללכת מדי שבת בשבתו לשולחנו הטהור של הצדיק מקאליסק בסעודת שלישית, והצדיק מקאליסק נהג ללכת לשולחנו הטהור של ר' וועלויל בכל ראש חודש. לאחר פטירתו של הרה"ק מקאליסק זי"ע, קיבל עליו להנהיג את העדת החסידית בטבריה, ושימש כמרא דארעא דישראל עד יומו האחרון יום ה' אדר תקפ"ג שאז השיב נשמתו הטהורה ליוצרו, ונטמן בבית החיים בטבר' ליד רעו הרה"ק מקאליסק זי"ע.

עושה פלא

בסביבות העיירה טשארני-אוסטראה, הי' דר מסור עוכר ישראל שהי' מסית ומלשין אצל שרי המלוכה על בני הכפרים תושבי העיירות הללו, וסבלו רבות ממנו, תמיד הי' באים הבני הכפרים אצל צדיקי הדור שגרו בסביבתם ביניהם הרה"ק הר"ר זושא והרה"ק ר' וועלויל זי"ע, שיעוררו רחמים למען יבטל כחו של אותו רשע, פ"א הגיעו מנין חסידים לשהות אצל ר' וועלויל בימים נוראים, ובדעתם הי' כי יעוררו אז אותו שישפיע לבער את הרע מקרב הארץ, ואכן עברו ימים מועטים, והמסור מת מיתה חטופה לאחר מחלה קצרה, אחר ימים נוראים נזדמנו הני תרי צדיקים הר"ר זושא ור' וועלויל לפונדק אחד, בתוך הדברים שאל הר"ר זושא למחותנו: "איך ביערתם את הרע הזאת, אני לא מצאתי לי עצה כיצד לעקר", ענה ר' וועלויל: מעשה שהי' כך הי', ביום הכיפורים התפללתי כשליח ציבור את תפילת נעילה והארכת מאוד בתפילה, בני העיר סיימו את תפילתם ובאו כולם להטות אזנם

התאחדות אברכים דחסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

קרית יואל – בני ברק

ויצטן לך אתצ ברכת אברה"ם

בברכת הודאה, נשגור בזה מולא טבא וגדיא יאה, קדם ידידינו האברך היקר כביר המעש שמשליך עצמו מנגד לדאג ולהשתדל מקורות פרנסה "למען אחים ורעים" נאמנים, ומשקיע בזה מיטב כשרונותיו הברוכים והנבונים, נהנים ממנו עצה במיטב הגיון, עומד תמיד לימיך כל פעולותינו בגוף ובממוץ,

הר"ר אברהם יהושע יאזשעף הי"ד

לרגל שמחתו בהולדת הבן ני"ו למז"ט

זכות הצמסרותו למען הזולת, יעמוד לו לאות ולמופת, ויראה ברכה בעמלו, וישלם הי' פעלו, וירוה רב תענוג ונחת, מכל יוצ"ח בבת אחת, מתוך אושר ועושר והרחבת הדעת, שיון ושמחה בכל עת, וכל טוב סלה

הכו"ח בתודה וקול זמרה

הנהלת "התאחדות האברכים" הנהלת "למען אחי ורעי"

שיר ושבחה הלל וזמרה

בשמחה רבה הננו לשגר בהני שורתא, כסא דברכתא, קדם מע"כ המלמד היקר לעילא מכל תושבחתא, מורה דרכינו ומאיר נתיבותינו, בעסק התורה להאיר עינינו, משריש בלבינו אהבת התורה, ומידות טובות בדרך הישרה, בסבר פנים וברוח נפלאה ומסורה, להעלותנו בכל מידה נכונה, שמו מהללים בשפתי רננה,

הרב שאול יחזקאל שווארץ הי"ו

לרגל שפחתו בהולדת בנו ני"ו לעזל טוב

יה"ר מלפני אבינו שבשמים, שמשמחה זו יושפע לו שמחות בכפליים, וירוה ממנו ומכל יו"ח רב נחת במלוא חפניים, ובשכר עבודתו המסורה והנאמנה למענינו יזכה לרב טוב וחסד לאורך כל ימי חייו, ויראה פרי קודש הילולים בעמליו, וכל טוב סלה.

כ"ד תלמידיו שומעי לקחו השמחים בשמחתו בלונ"ח

בכיתה ז' (ב) בת"ת יטב לב דרב"י מסאטמאר

אברהם אליעזר ראזמאן, אברהם יצחק פרידמאן, אברהם דוד לעוויענער, אהרן עזריאל אקער, אנטער משה קליין, יואל ווייס, יואל שטיין, יעקב ווייס, יעקב שווארץ, יצחק ווייסהוויז, יקותיאל יחזקאל ליפא שווארץ, ישראל כהנא, מנחם צבי ראטער, משה ארי' וואגנאצקער, צבי פרידמאן, שמואל וויינפעלד, שמואל שטיינבערג, שמואל יוסף בארמינקא

דבר בעתו

לקט אמרי קודש מפי צדיקי וקדושי עליון.
בגודל קדושת הימים הבעל"ט וסגולתו

שתי שבתות האחרונות של ימי השובבי"ם ת"ת

של המתנדבים, ומוזה יש ללמוד כמה גדול כח הדיבור של בני ישראל, הלא אנו רואים בהמה שהיתה חולין אם מקריבה בעזרה היא נפסלת משום חולין שנשחטו בעזרה, ואחר שהוציא עליה הדיבור לקדשה הוא להיפך אם שחטה בחוץ חייב כרת, וכן חפץ אחר הקדשו אם נהנה בו מעל, וכל זה הוא מחמת דיבורו, מכל שכן אם האדם משבח ומפאר ומהלל בדיבורו ליוצרו עושה רושם וכוחו גדול מאד לעשות נחת רוח להבורא ב"ה בדיבורו, עכ"ד. והנה כתב בדברי יחזקאל (פ' שמות) ו'אלה ש'מות ב'ני ישראל ה'באים מצרימה, ראשי תיבות השב"ים, וסופי תיבות תהלי"ם, כי מסוגל לחטא הידוע ר"ל ובפרט בימי השובבי"ם לומר תהלים, עכ"ל. אמנם אם יעלה על לב האדם לחשוב לעצמו איזה שויות יש לו לאמירת תהלים שלי, אך נוכל ליקח ראייה ממה שמקדישים בהמה עד כמה פועל הדיבור בשמים, ויקח כל אחד לעצמו ראייה מזה עד כמה חשוב דיבורו אצל הקב"ה בשמים. ועל כן בשבועות הללו כאשר צריכים אנו לתקן את נפשינו בכח הקדושה של תהלים, הוסיפו גם שבועות שתיים פרשת תרומה תצוה אשר בהם אנו קורין מהקמת המשכן וכליו ובגדי כהונה, שמזה רואין גודל כח הדיבור של איש הישראלי, ואם רוצה האדם יוכל להתקרב אל הקב"ה.

בספר אמרי יהודה כתב, הענין להבין מפני מה כשהשנה פשוטה מתעניין רק שובבי"ם. וכשהשנה מעוברת מתעניין שובבי"ם ת"ת. למה אין מתעניין רק ב' שבועות הלא נוסף ד' שבועות. ואפ"ל כי נודע שהימים שקוראין אלו הפרשיות המה מסוגלים לתקן החטא הידוע. כמו שהי' במצרים תיקן הקי"ל שנים. ועד מתי מתעניין עד אשר קורין בפ' משפטים פרשת שקלים. ומסיימין לכפר על נפשותיכם. ורומז שנתכפר להם החטא ע"כ מפסיקין אז מלהתענות עוד. לכן בשנה פשוטה אין מתעניין רק שובבי"ם כי פרשת משפטים קוראין להם לכפר כנ"ל. אבל בשנה מעוברת שנדחה פרשת שקלים ואין קורין אז לכפר על נפשותיכם לכן אין מפסיקין מלהתענות ומתעניין עוד ת"ת. ובפרשה ראשונה מתשא. ומסיימין אז לכפר על נפשותיכם. לכן מפסיקין אז לכפר על נפשותיכם. לכן מפסיקין אז מלהתענות. והבן.

בסעודת רעוא דרעוין פ' תרומה תשי"ד אמר רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע טעם שהזמנים הללו מסוגלים לתשובה, כי בפרשת תצוה מבואר סדר הקרבנות של תמיד של שחר ותמיד של בין הערבים, ואמרו חז"ל (תנחומא פנחס ס"ג) דמעולם לא לן אדם בירושלים ובידו עון כיצד תמיד של שחר מכפר על עונות שנעשו בלילה תמיד של בין הערבים מכפר על עונות שנעשו ביום. ואיתא בזהר הקדוש (פ' תרומה דף קל) כי בזמן שביית המקדש היה קיים, העשן של המערכה של אברים ופדרים המתאכלים כל הלילה, היה מעכב הסט"א מלהחטיא ומלטמא את בני אדם, ועל דא צלותא דערבית בכל ליליא וליליא, השתא דקרבנין ומדבחין לא אשתכחו, צלותא דא איהו לאגנא עלן מגו פחד בלילות, עכדה"ק. עכ"פ השני תמידים היו מכפרים על העבירות, ובעיקר על העון הזה הידוע שהוא מקושר ביום ובלילה, וכמו שדרשו חז"ל (כתובות מו) עה"פ (דברים כג י) ונשמרת מכל דבר רע, שלא יהרהר אדם ביום ויבא לידי טומאה בלילה, כי אם יש לו לאדם הרגלים רעים ר"ל ביום הרי נגמר העון בלילה ובא לידי טומאה ח"ו. עכ"פ הרי היה בנין המשכן כפרה על ישראל, וכן מעשי הקרבנות היו כפרה גדולה על ישראל, ולכן הוסיפו בשנת העיבור על ימי השובבי"ם את השני שבועות הללו שמבואר בהם מלאכת המשכן וכליו וענין הקרבנות ואז הוא זמן כפרה. ומה גם כי בפרשת תצוה הרי מבואר ענין מצות הדלקת הנרות בביהמ"ק שהיה מהארת אור העליון, ונתקדשו ישראל על ידי זה בקדושה עליונה, על כן הזמן הזה מסוגל מאד לתשובה להתקדש ולהטהר.

בסעודת רעוא דרעוין פ' תרומה תשס"ג אמר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לפרש מה שהוסיפו בשנה מעוברת פרשת תרומה תצוה לימי השובבי"ם, שגם בהם יכולים לטהר הנפש מכל הכתמים, בהקדם מה שכתב בתפארת שלמה (פ' תרומה) על הפסוק ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ודקדקו המפרשים אמאי לא כתיב ושכנתי בתוכו, אך ביאור הענין כי קאי על עיקר השראת השכינה שהיה על פנימיות נדבת לבם של כל אחד ואחד בדיבורו, שהיו מקדישים נדבותם לצרכי המשכן, והיו ממשיכים אז בדיבורם הקדושה, והיה השכינה שורה על פנימיות הלב של כל אחד ואחד בשעת דיבורו והקדשו, ומפני זה כתיב ושכנתי בתוכם, ר"ל בתוך הפנימיות לבבם

כוס של ברכה

בידידות ובשמחה, נביע בזה רב ברכה, אל כבוד ידידי המהולל בכל שבחה,
יקר רוח מאד נעלה, מופלג בכל מידה ומעלה, על כל מכיריו אהוב וחביב,
טוב ומטיב, וה' ברך את אברהם בכשרונות, איש חמודות ורב תבונות,

הר"ר אברהם יהושע יאזשעף הי"ו

לרגל שמחתו בהולדת הבן ני"ו למז"ט

המקום יהא בעזרו ובסעדו, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשי ידו, ויזכה לחנך
את צאצאיו בדרכי התורה, לשם ולתפארה, מתוך שמחה ואורה, וברכת ה'
אתגלו יהי שורה.

המארח בלונ"ח ידיך מוקירך
שמחה טייכמאן

להנחיל אוהבי י"ש

מעומקא דליבא, ובכל לשון של חיבה, כוס
ברכות אשא וארימה, בברכת מול טוב לבבית
וחמה, קדם ידידי ורעי היקר והמהולל, אהוב
וחביב בפי כל, עושה ומעשה למען הפרט והכלל,
האי צנתר דדהבא, גרים בהווית דאביי ורבא, רך
בשנים ובחכמה אבא, האדם היקר באנשים, מלמד
להועיל לעדרי צאן קדשים,

הר"ר שאול יחזקאל שווארץ הי"ו

לרגל שמחתו בהולדת בנו ני"ו למז"ט

זאת ברכתי, ותערב לפני ה' תפילתי, שתזכה
לגדלו ולחנכו על במתי התורה והיראה, ומשמחה
זו יושפע לו רב ברכות ושובע שמחות, מתוך
אושר ועושר והרחבת הדעת, וכט"ס

כ"ד ידיך השמח בשמחתך
יוסף יודא יוזשעף

ברכות שמים מעל

מעומקא דליבא אברך בזה ברכת מולא טבא
וגדיא יאה, עם כל ברכאן משמי מרומא עילאה,
קדם חברי וידידי, הצמוד בקירות לבבי, כלי מחזיק
ברכה, שייש בו תורה והלכה, למידות טובות
ונעלות וזה, אשרי שלו ככה, עסקן נמרץ לכל
דבר שבקדושה, ברב מרץ ובנהורא נפישא, ברוח
נדיבה ובמידה גדושה, ה"ה כש"ת

הר"ר שאול יחזקאל שווארץ הי"ו

לרגל שמחתו בהולדת בנו ני"ו למז"ט

יה"ר שתזכה לראות ולרוות ממנו ומכל יוצ"ח רב
תענוג ונחת, מתוך שמחה והרחבת הדעת,
ומשמחה זו יושפע לך שובע של שמחה, בשפע
ברכה והצלחה, וכל טוב סלה

כ"ד ידיך השמח בשמחתך
אהרן מאיר ווייס

קורות וסדר תקופת ימי בית שני מיוסד עפ"י מדרשי חז"ל וספרי אגדה

תקופת בית שני

כ"ד

קיצור מגליון הקודם

בגרים הי' לו כשלון גדול בירושלים אחרי שאלעזר הכהן מרד בו והבריהו משם, וכשחזר ליון רצה לחפות על כשלוננו על כן התנצל ואמר למלך כי לא שייך ללחום ולהתמודד עם חמשת בני מתתיהו במתני מעט, כי יש להם כוחות למעלה מדרך הטבע לנצח במלחמותיהם, רק אם תשלח את כל החיילים שבארץ יוון יחד עם החיילים שבשאר המדינות סביב אשר הם תחת חסותך, אז תוכל להכניעם, כי נגד צבא אדיר כזה לא יוכלו לעמוד, ואכן עצתו התקבלה וגייסו את כל צבאם עם כל טכסיסי המלחמה החזקים ביותר, והצטרף עמהם ששים מלכים ושמונים נסיכים רוכבי פילים מבני ישמעאל והמון רב לאין מספר, וכך עלו למלחמה כשבגרים בראשם אשר בגאווה כבר ראה את נצחוננו ונקמתו אשר ינקום ביהודים, כשהגיעה השמועה אל בני ישראל תושבי ירושלים קרעו שמלותם ולבשו שק ואפר וגזרו תענית וצום וצעקו אל ה' בצר להם שיושיעם ויתן את היוונים בידיהם, כשהגיעו הצוררים יצאו נגדם חמשת בני מתתיהו יהודה, אלעזר, יוחנן, יונתן, ושמעון, רק הם לבד באו להילחם עם צבא אדיר וחזק, כיון שבני ישראל יראו לגשת לשדה המלחמה, אך הם בטחו בה' שלא יניח שבט הרשע על גורל הצדיקים, ובכוח אמונתם זכו לנצח במלחמה והרגו אלפי יוונים לפי חרב, ובעיניהם ראו כי ה' נלחם להם, ונתגלה להם דמות רוכב על סוסי אש אשר בידו חרב ורומח נוצצים והורג בהם במחנה יוון, וכך נפלו אויביהם לפניהם מבלי שייצטרכו ללחום עמהם.

הקריבו עצמם קרבן ציבור

ששים מליון ראשי גייסות היה בצבא יוון, וכל אחד מהם הי' ממונה על אלף איש, ואעפ"כ הרגו חמשת האחים בחרבם ריבוא רבבות מהם, חוץ ממה שמתו מהברקים והרעמים ומהאש אשר ירדה מן השמים, ולמשך שלש שנים נדף ריח סרחון החללים במקום ההוא עד שלא היו יכולים לעבור שם, ומצינו במדרש חנוכה כי במשך שבע שנים זרעו ישראל את שדותיהם ולא הי' צריכין לזבלם מאחר שהי' די בדם החללים אשר נשפך בו לספק לקרקע די זבלה, ושלש שנים לא היו ישראל צריכין לקנות עצים כדי להסיק את תנוריהם כי השתמשו ברמוחיהם ובחיציהם של היוונים, עוד איתא במדרש שם כי לא יו ישראל יכולין לשלול את שלל אויביהם אשר היו בפגרי גופיהם של היוונים, מכיון שלא הי' ניתן לפלס דרך אל גופות ההרוגים מרוב הפגרים אשר היו פזורים בשדה הקרב, ובדרך נס זכו

ישראל לשלול מבלי כל טורח, שבכל פעם כשמות אחד ממלכי האומות אשר הצטרף למחנה היוונים, ירדו מלאכים בתוך המוחנה והפשיטו מכל האוצרות הטמונות והשליכו אותם אל תוך מחנה ישראל.

על אף שהנצחון היה מופלא מאוד והקב"ה נלחם עם סוסי אש בסערה, מכל מקום ספגו בני ישראל שתי אבידות קשות, יהודה נפל בקרב המלחמה, כמו כן לא מצאו את אלעזר הכהן זמן רב, ולאחר שחיפשו הרבה בין גופות ההרוגים אשר נהרגו במלחמה מצאו את גופו הקדוש בערמת גללי פילים, ויש אומרים שמשום אסון זה לא נקבעו ימי חנוכה לימים טובים שאסורים בעשיית מלאכה אלא לימי שמחה בלבד.

תאות רשעים תאבד

מכל מקום חרף האבידה הכבידה עדיין שררה השמחה במחנה בני ישראל, על אשר סר מעליהם עול מלכות יוון הרשעה, ולא נשתייר משונאיהם של ישראל

כשגשלים כל המלאכה התברר שהיוונים טימאו כל השמונים הטהורים שהיו בבית המקדש, ולא הי' בנמצא אפילו פך אחד של שמן טהור, כי כל כדי השמן היו פתוחים בכדי להראות שטימאו אותם, ובכדי שיהי' שמן טהור היו צריכים לנסוע לעיר "תקוע", והדרך מירושלים לתקוע הוא מהלך ארבעה ימים, ולחזור עוד ארבעה ימים, ולא היו יכולים לכתוש שם הזיתים כיון שהיו טמאי מתים במלחמה, והיו צריכים להזות עליהם מאפר הפרה לטהרם, ועל כן לא הי' שייך כלל שיהיה להם שמן טהור לפני שמונה ימים.

כאשר חיפשו עוד בכל פינה ופינה שבביהמ"ק מצאו פך אחד של שמן אשר הי' חבוי בשיתין אשר תחת המזבח והי' חתום בטבעתו של יהודע הכהן גדול אשר שימש בכהונה בתקופתו של שמואל הנביא, ואע"פ שהפכו היוונים כל אבן בביהמ"ק ובעזרות העלים הקב"ה מהם את פך השמן הקטן ולא שלטה בהם יד זר, אך בכל זאת עדיין לא היה בו אלא כדי להדליק יום אחד ולא יותר, ובכנס בו הכרזה שהי' דולק שמונה ימים עד שהביאו שמן חדש מתקוע, כשראו ישראל את הנסים והנפלאות שאירע להם שמחו שמחה גדולה והודו לה' חסדו.

לשנה הבאה נמנו חכמים וקבעו את ימי החנוכה להלל ולהודאה והתקינו להדליק נר חנוכה שמונה ימים לזכר הנס, ושמונת ימים רומז ג"כ על מה שרצו היוונים לכל את המילה שהוא ביום השמיני.

אחר שהדליקו הכהנים את המנורה רצו להקריב קרבנות על גבי המזבח, אך לא הי' להם אש מן השמים והתורה אמרה אש זר לא יקרב על מזבחי, ויצעקו ישראל אל ה' ושמע ה' את תפילתם, ותרד אש מן השמים, ואש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה מאתיים ושש שנים עד זמן חורבן בית שני.

ולפי שכל הנסים הללו הי' בעת תקופת בית שני על כן לא נכתבה במגילה כמו מגילת אסתר, כיון שבטלה נבואה מישראל, ואין מגילה יכולה להיכתב אלא ברוח הקודש, אבל מכל מקום אף בלא מגילה קבעו חכמים שמונת ימי חנוכה אלו להודות ולהלל על הנסים ועל הנפלאות שעשה הקב"ה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה.

המשך יבוא א"ה

שריד ופליט, וכן היוונים שנתפסו חיים במלחמה הרגו ישראל במיתות שונות, גם בגריס הרשע שר הצבא נתפס בחיים, וסופו הי' בשריפה כמו רבים מחייליו.

כאשר נודע לאנטיוכוס מהמפלה הגדולה אשר ספגה צבאו האדיר, לא ידע לשית עצות בנפשו, ולא הי' יכול להראות את פניו מחמת הבושה, בסופו של דבר ברח המלך הבודד - אשר נשאר לבדו מבלי צבאו - אל מדינת הים בספינה, אולם אף שם נחל בזיונות במשך כל ימי חייו, כאשר מרדו בו כל המדינות, וכולם קראו לו בשמות של גנאי כגון "המלך הבורח", ולא הי' יכול אנטיוכוס לסבול הבזיון הנורא, ונטל נפשו בכפו והשליך עצמו אל תוך הים ונטבע למוות, כי הי' טוב לו יותר המוות מחיים כאלו.

בכך בא הקץ למלכות יון הרשעה, ובני ישראל נשמו לרווחה, ויצאו מעבדות לחירות ברוחניות ובגשמיות, כי נתבטלו כל הגזירות אשר גזרו עליהם היוונים להשכיחם תורתן ולהעבירם מחוקי רצונן, והשי"ת ברוב רחמיו וחסדיו עשה עמם נס ופלא להציל את ישראל מידם.

חנוכת המקדש

לאחר מכן כאשר נשקטו רוחות המלחמה בכנסו החשמונאים להיכל בכדי לטהר את בית המקדש, כשלפניהם התגלה מחזה מחריד, כל כלי המקדש, המנורה, המזבח, הארון, ושאר כלי השרת, נתבזזו מכבר על ידי נקור, מזבח העולה הי' מחולל ע"י הערלים אשר הקריבו עליו קרבנות לאיליהם, פרצות רבות נפרצו בחומות העזרה, אבל בכל זאת לא נשבר רוחם בקרבם, ועד מהרה ניגשו ורתמו למלאכת הקודש, ומקודם התחילו לנקות ולטהר את העזרה מכל הבמות ומשיירי כלי העבודה זרה אשר נשאר שם.

במשך הימים כשטיהרו את המקדש נתקלו ישראל בכמה קשיים, מזבח העולה אשר עמד בעזרה היה מחולל ולא היו יכולים לשוב ולהקריב עליהם קרבנות לה' כבראשונה, והי' ניתן לבטל את פסול האבנים בשבירתן, אך אם יתקלו בפגימה דקה באמצע השבירה פוסלות אותן, ומזבח צריך להיות בנוי מאבנים שלימות דווקא, ואסור להניף עליהם ברזל, ומאידך הי' אסור להשתמש באבנים אלו לחולין כיון שעשו עליהם את העבודה, על כן הוצרכו לגנוז את האבנים ב"לשכת החותמות", עד שבסוף מצאו אבנים שלימות אשר לא הניפו עליהם ברזל ובנו מזבח חדש והכינו כלי שרת כדי יוכלו לעשות העבודה כתיקונה.

מזבח הזהב הי' בנוי מצופה בזהב טהור, אבל למנורה לא היה להם די זהב, לכך החליטו בלית ברירה לעשותו מברזל מחופה בעץ, ולא היו בו כפתורים גביעים ופרחים, ובכדי למנוע שלא יטמא המנורה, הכינו החשמונאים את בזיכה משברי כלי חרס אשר אינם מקבלים טומאה, ובמשך כל השמונת ימים הדליקו את המנורה בכלים חדשים משברי כלי חרס בכדי שלא יקבל טומאה.

ברכות עד בלי די

בשורות אחדות מועט המחזיק את המרובה, אגוד כזה ברכת מזל טבא, בכל לשון של חיבה, קדם ידידי החשוב והנעלה מומחה בלימוד לעדרי צאן, שמו הטוב מהללים בשיר ורון.

הר"ר יצחק שמעון ווייס הי"ו

לרגל שמחתו בהולדת בנו נ"ו למז"ט

יהידי שיוכה לרוות ממנו ומכל יוצי"ח רב תענוג ונחת וקדושה אמן

כעתירת וברכת ידידך
יצחק שלמה ראטער

וה' ברך את אברהם בכל

ברגשי ידידות והוקרה, הננו מגישים בזאת השורה, ברכת מז"ט בשבח ובשירה, קדם ידידינו יקירינו, הצמוד בקירות לבינו, האי צנתרא דדהבא עושה מלאכתו באמונה, כביר המעש ברב תבונה, טוב עין ונעים הליכות, על כל מכיריו מהולל בתשבחות,

הר"ר אברהם יהושע יאזשעף הי"ו

לרגל שמחתו בהולדת הבן ני"ו

יה"ר שיזכה לראות ולרוות ממנו ומכל יוצ"ח רב תענוג ונחת דקדושה, במידה מרובה וגדושה, וישרה בכל מעשי ידיו ברכה והצלחה, וימלא ה' כל משאלות לבו לטובה ולברכה, ויזכה לראות בנים ובני בנים, בתורה ובמצוות מצויינים, וכט"ס.

המברכים בידידות והוקרה

שלמה צבי שטרול יהודה ארי' היימליך

תבואתה לראש יוס"ף

בקול ששון ושמחה, נשגר בזה רב ברכה, קדם מע"כ אבינו-חותנינו יקירינו, הצמוד בכבוד ובאהבה בליבינו, האי גברא יקירא, שוקד על דלתי התורה, חשיכה כאורה, שמו הטוב מעריצים בתפארה, רב פעלים לתורה ולתעודה, כל פה אליו יודה, ויהי ה' את יוס"ף, יראת ה' על פניו חופף,

הרה"ח ר' יוסף יהושע גרין שליט"א

ומנשים באהל תבורך אמינו - חמותינו החשובה שתחי'

לרגל השמחה שבמעונם באירוסי נכדם הבחור החשוב כמר יהודה ני"ו

בנו בכורו של חתנם גסינו החשוב הרב אברהם ישעי' ווייס הי"ו

ובהולדת נכדתם שתחי' אצל חתנם גסינו החשוב הר"ר יואל וויינבערגער הי"ו

והנה כי כן יבורך גבר ירא ה' זקינינו החשוב והנכבד, חיים שיש בו כל מידה נכונה בהדר והוד,

הרה"ח ר' חיים גרין שליט"א ברפז"ש

ומנשים באהל תבורך זקינתינו החשובה מרת שטייבער שתחי' לאויט"א

וצרופה בזה ברכות במלוא הטנא רבבה, שמשמחות אלו יושפע לכם שמחות לעד במידה מרובה, ותזכו לראות ולרוות מהם ומכל יוצ"ח רב תענוג ונחת, מתוך אושר ועושר בבת אחת, וכט"ס.

המברכים בכבוד ובאהבה בניכם - חתניכם, נכדיכם

מאיר אלי' אקער, יעקב אביגדור פרידמאן, אברהם יעקב קליין, עזריאל גרין, חיים דוב צבי בלאשטיין
יוסף יודא יאזשעף, יואל פריינד, מרדכי מנחם שווארץ - מרדכי מנחם אקער.

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

ט

יום ב' פרשת נצבים וילך תשס"ז לפ"ק

ביקורו של הגאון רבי מנחם מענדל מענדלזאהן שליט"א, גאב"ד קוממיות
הרה"צ ר' אלישע הלבןשטאם שליט"א, מגארליץ ב"ב חבר וועד קרן השביעית

גאב"ד קוממיות: איך מיינ אז אזא לשון פון רמב"ן איז נישטא אין די גאנצע תורה, ער זאגט ביי שמיטה (ויקרא כ"ה ב) "כי הוא סוד ימות עולם רמזו במקום הזה, כי בו יהיה שבת לשם הגדול" עיי"ש, דאס איז דאך מורא'דיגע ווערטער...

רבינו: אין חז"ל געפונען מיר דאך (אבות פ"ה מ"ט) "גלות בא לעולם על שמיטת הארץ", די גלות איז דאך געקומען וועגן שמיטה, זעט מען ווי הארב שמיטה איז.

מיט דעם פארשטייט מען וואס מיר געפינען אין פרשת בהר, וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר, דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבואו אל הארץ וגו' ושבתה הארץ שבת לה. רש"י שמעלט זיך דארט "מה ענין שמיטה אצל הר סיני" האב איך אזוי געקלערט בפשטות, אויב בעון שמיטה ישראל גולים, גלות קומט אויב מען האלט נישט חלילה שמיטה, די גמרא זאגט דאך (תניגה ה) כיון שגלו ישראל ממקומן, אין לך ביטול תורה גדול מזה, דאס טייטש גלות ברענגט די גרעסטע ביטול תורה. מילא דאס איז דער ענין שמיטה אצל הר סיני, ווייל אין זכות פון שמיטה דארפן אידן נישט גיין אין גלות, איז דאך דא די תורה. דאס איז דער שייכות פון שמיטה אצל הר סיני.

מיר האפן צו השי"ת אז דאס וועט נוצן מדה כנגד מדה, אויב בעון שמיטה גלו ישראל (רש"י ויקרא כ"ה י"ח), איז דאך אוודאי מדה טובה מרובה, אז אין זכות פון קיום מצות שמיטה וועט מען זוכה זיין צו קיבוץ נדחי ישראל.

אונז האבן נישט ליידער די מצוה... ומפני חטאינו גלינו מארצינו...

גאב"ד קוממיות: עס איז יעצט צוריק נתעורר געווארן די ענין פון היתר מכירה, מיר האלטן יעצט פונקט ווי מען האט געהאלטן דעמאלטס אין שנת תרמ"ב, זיי האבן פריש אנגעהויבן מיט די מעשיות.

רבינו: כאמת איז דאך היינט צו טאג נתרבה געווארן די שומרי שביעית, מער ווי אמאל. היינט איז נישט אזוי גרויס די נסיונות ווי דעמאלטס לגבי שמירת שביעית.

לאחר דרישת שלום כנהוג נפתח השיחה אודות הרה"ק ר' מרדכי דוב מהארנסטייפל זי"ע זקנו של רבינו שליט"א זקנו של הרה"צ מגארליץ מבני ברק שליט"א.

הרה"צ מגארליץ: ווען מיינ טאטע ז"ל (הנה"צ רבי ברוך האלבערשטאם זצ"ל מגארליץ בני ברק, בן הנה"צ רבי אלישע מגארליץ זצ"ל, נפטר בסיוור י' שבט תשי"ד, בן הרה"ק ר' ברוך מגארליץ זי"ע, וחתן דודו הרה"ק ר' מרדכי דוב מהארנסטייפל זי"ע) איז דא געווען, איז דער טאטע (כ"ק אדמו"ר בעל ברך משה זצ"ל) זיך געגאנגען אפאר מאל טרעפן מיט איהם.

רבינו שליט"א: איך געדענק אז פארן טאטן ז"ל איז ממש געגאנגען אין לעבן זיך צו טרעפן מיט איהם, אמאל איז ער אליין געגאנגען, אז די גבאים, און איז געוועזן מיט איהם א לאנגע צייט און געשמועסט.

גאב"ד קוממיות: פון רבי מאטעלע (הנה"ק ר' מרדכי דוב מהארנסטייפל זי"ע) איז דא שטארקע חיבורים אויף לומדות.

רבינו: עס איז נאך געווען אסאך כתבים מיט חידושים, דאס רוב דערפון איז ליידער פארלוירן געווארן אין די קריג, אין הקדמה צום ספר שושנת העמקים שרייבט ער אז ער האט א גאנצן חיבור אויף שמות גיטין, דאס איז אויך נישט געבליבן.

גאב"ד קוממיות: דאס איז נישט אזוי באקאנט אין די וועלט, עס איז דא א שטארקער חיבור פון רבי מאטעלע אויף הלכות רבית, מיטן נאמען תורי זהב. אויך אינעם חיבור למהרה אויף מקוואות איז דא שטארקע חידושים, ער פארענטפערט דעם דברי חיים פון קמפרס...

רבינו: נאך א אינטערסאנטע זאך שרייבט ער דארט (בהקדמה לספרו שושנת העמקים) אז ער האט געהאט ביי זיך בכתב יד א גאנצן חיבור פונעם קדושת לוי זי"ע אויף מס' כתובות דף על דף. דאס איז אויך נישטא.

רבינו: יעצט איז דאך די זמן, וואס די תורה הק' זאגט וצייתו את ברכתי, דאס גייט דאך אויף שנה שישית, דאס מיינט מען יעצט ווען מיר גייען אריין אין א שנת השמיטה.

גאב"ד קוממיות: אמת, אבער פון די אנדערע זייט איז דער פראבלעם היינט גרעסער, אמאל צו מאכן די מכירה, האט מען געדארפט חתמ'ענען א פעקל פאפירן און פארטיג, מילא האט מען באלד געוועהן דאס לצנות דערפון.

היינט גייען זיי ארויף [שלוהי הרבנות הראשית] אינדערהיים, און זיי זאגן עס איז דא א גרויסע מצוה פון שמיטה, געוואלדיג, אבער אויב איז שווער איז דא א עצה, און מען מאכט גאנצע קנינים, דער פארט קנין און דער קנין, און אזוי כאפט מען אריין אויך אזעלכע וואס וואלטן ווען געהיט שמיטה, זיי ארבעטן ליידער אויך אויף די וואס וואלטן ווען געהאלטן אלס שומרי שמיטה, אז זיי זאלן זיך אויך פארלאזן אויפן היתר מכירה.

פון די אנדערע זייט, ווערן ב"ה נתרבה שומרי שביעית, למשל, דער פעלד וואו מען איז יעצט געשטאנען וחסדה שבה ביקר רבינו שלום"א בעת ביקורו באר"ק איז דער בעה"ב איינער וואס האט בין היינט נישט געהיטן שמיטה, און יעצט גייט ער היטן, טראץ עס איז זייער שווער.

רבינו: דער כסף נבחר (פר' בהר) זאגט א געוואלדיגער חידוש, אז פון שמיטה זעהט מען אז אידן זענען עבדים למקום, ווייל שמיטה קומט ווייזן אז אונז קענען מיר נישט מחזיק זיין אינעם פעלד קיין חזקות, ווייל אלעס איז דעם אייבערשטנס - אזוי זאגט דער כלי יקר - שמיטה קומט אז דער מענטש זאל זיך נישט טועה זיין און מיינען אז דער פעלד איז זיינס, ער זאל וויסן ל'ה' הארץ ומלואה, ומידו הכל.

און דער כלל איז דאך אין בבא בתרא (מב.) בן לאביו איז נישט מחזיק, ממילא ווייזט דאס אונז מיר קנעכט פון באשעפער, אזוי זאגט דער כסף נבחר. שמיטה דאס ווייזט אז אידישע קינדער זענען עבדי המקום.

מיט דעם האב איך אמאל געזאגט בדרך דרוש אזוי, פארוואס בעזן שמיטה ישראל גולים. ווייל מיר געפונען אין רש"י אנפאג בראשית, אמר רבי יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל, ומה טעם פתח בבראשית, משום (תהלים קא ו) כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים, אז אויב די אומות העולם וועלן זאגן לסטים אתם שכבשתם ארצות שכבה גוים, וועלן די אידן ענטפערן כל הארץ של הקב"ה, די לאנד באלאנגט פארן באשעפער, ברצונו נתנה להם וברצונו נמלה מהם ונתנה לנו. דאס איז שווער, די של"ה הקדוש (פר' בראשית) פרעגט דאס, איז דען די הלכה אזוי? אז איינער גיבט פארן אנדערן א מתנה, קען ער עס נאכדעם ציגעמען? וואס איז דער פשט דערפון?!

נאר זאגט ער, דער בוכ"ע איז א מלך אויף אידן, און די גמ' זאגט (סנהדרין כ:) כל האמור בפרשת מלך מלך מותר בו, און ביי פרשת מלך (שמואל א ח יד) געפונען מיר אז שדותיכם יקח ונתן לעבדיו. נו אויב אזוי קען דער בוכ"ע אוועקנעמען די פעלדער פון אומות העולם און עס געבן פאר אידן.

אבער הלילה אויב אידן היטן נישט קיין שמיטה, זענען זיי פורק פון זיך עול מלכות שמים, זיי מיינען זיי זענען בעלים אויף די קרקע, וואס דעמאלטס זענען זיי נישט מכיר אין די מלכות פון השי"ת, אויב אזוי ווערט דאך צוריק נתעורר די טענה פון אומות העולם אז דאס איז גזל אין זייערע הענט, דערפאר איז בעזן שמיטה ישראל גולים חלילה.

גאב"ד קוממיות: דער חזון נחום (הג"ר נחום ויינפלד זצ"ל אב"ד דאמבראוו, בן הגאון בעל מנחת מיעקב זצ"ל) ווען ער רעדט פון שמיטה (ש"ת חזון נחום סי') ער פארציילט זיין באגעגעניש מיטן רידב"ו, זאגט ער 'לא יכולתי לעמוד בפני דמעותיו של הרידב"ו'. דער רידב"ו [הגאון רבי יעקב דוד רידב"ו זצ"ל רבה של צפת בעל שו"ת הרידב"ו ותוספת רי"ד על הירושלמי, שניהל את המלחמה נגד ההיתר מכירה של קוק] ווען ער האט געפירט די מערכה האט ער געוויינט בדמעות שליש על מצות שמיטה.

מיין טאטע ז"ל (הגאון רבי בנימין מענדלזאן זצ"ל גאב"ד קוממיות) פלעגט צו זאגן, אזוי ווי מיר געפונען ביי קידוש, אז מוזאל צודעקן די חלות כדי שלא יראה הפת בשתו (עי' או"ח סי' רע"א), די זעלבער דארף מען אכט געבן שלא יראה הארץ בושתה, נו, קען מען זיך פארשטעלן ווי גרויס איז די בושא פאר ארץ ישראל אז מען היט נישט שמיטה חלילה...

רבינו: דער מדרש (מד"ר בראשית צ"ג פ"ה) זאגט דארט ווי גרויסע בושא, אויף דעם פסוק ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו, אבא כהן ברדלא אומר אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה יוסף קטנן של שבטים ולא יכלו אחיו לעמוד בתוכחתו, ולעיתיד כשיבוא הקב"ה להוכיח כל אחד על אחת כמה וכמה...

גאב"ד קוממיות: דארט איז דא א מוראדיגע קדושת לוי (פר' מקץ), וואס איז מסביר, ער פארענפערט די קשיא, פארוואס האט יוסף נישט אויסגעזאגט פאר זיין טאטן, זאגט ער, דאס ערנסטע זאך פאר איינעם ווען ער האט צו טוהן מיט א צווייטן, און איז איהם מנצה, און דער מנוצח דארף קוקן דעם מנצה אין פנים בשעת ער איז איהם מנצה, דאס איז זייער א גרויסער צער, יוסף האט דאך געהאט א וויכוח מיט די שבטים מיט די חלומות, ווען זיי וואלטן געוואוסט בשעת זיי בוקן זיך צו איהם אז ער איז יוסף, און זיי ווערן יעצט מנוצה, וואלט דאס געווען זייער א גרויסער צער, און דאס האט יוסף נישט געוואלט טוהן פאר די ברודערס, דאס איז א מוראדיגע מוסר השכל...

רבינו: בפשטות האט יוסף נישט געקענט זאגן ווייל עס איז געווען א חרם, און ער איז אויך געווען נכלל אינעם חרם. אבער באמת נאך אלע תירוצים איז דאס איינע פון די הארבסטע פרשיות אין די תורה, די גאנצע מעשה פון יוסף מיט די שבטים, דאס איז נישט קיין זאכן וואס מען פארשטייט מיט אונזער שכל.

ורבינו נתן את ברבתו להאורח החשוב גאב"ד קוממיות שליט"א ודרש בשלום כל המלוים אליו ונפרדו לשלום

דברית קידש

מב"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

סעודת רעוא דרעווין פרשת משפטים שנת תשס"ה לפ"ק בקרית יואל יע"א

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, ובגמ' (סנהדרין דף ז:) פריך מאי אשר תשים אשר תלמדם מבעי ליה, אמר רבי ירמיה ואיתימא רבי חייא בר אבא אלו כלי הדיינין מקל ורצועה.

ונראה בהקדם מה דאיתא בזוה"ק בפרשתן (דף צו:) וכי ימכור איש, דא קוב"ה, את בתו, דא נשמתא קדישא, לאמה, למיהוי אמה משתעבדא בנייכו בהאי עלמא, במטו מנייכו בשעתא דמטי זמנא לנפקא מהאי עלמא, לא תצא כצאת העבדים, לא תפוק מתטנפא בחובין, אלא תפוק בת חורין ברירה נקיה, עי"ש בדבה"ק. והוסיף מרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל בפרשתן (עמוד קמה) כי אוהרה זו קאי על חטא הידוע, אשר היא הזוהמא הגדולה ביותר שנדבקת לנשמת האדם והוא המעכבת את הגאולה שלימה, והיינו לא תצא כצאת העבדים שהם פרוצים בזנות כדאיתא בגמרא (גיטין יג.), עכ"ד.

והעצה היעוצה שיזכה האדם לטהר את נפשו ונשמתו שלא יצא מלוכלך בחובין, הביא כ"ק מרן אאמו"ר זללה"ה בברך משה בפרשתן (עמוד קעו) מה שפירש רביה"ק מלובלין זי"ע (הובא בייטב פנים יפה לעינים אות יח) אמרם ז"ל (שבת קד.) הבא ליטהר מסייעין אותו. ולכאורה היל"ל מסייע לשון יחיד שהשי"ת לבדו מסייע, אלא הכוונה על צדיקי הדור שמוסייעים להם לישראל להתקדש ולהיטהר, עכדה"ק. אך מתאונן שם אבא מארי זללה"ה כי בדורות הראשונים זכו בני ישראל לתשובה בלב שלם, בכח הצדיקים הקדושים אשר האירו עיניהם ולבם של ישראל בימים הללו, עי"ש שהאריך.

ואנן בעניינו מה נאמר ומה נדבר, כאשר נעדרו מעולם השפל הזה כל הצדיקים הקדושים מדור האחרון, הם הלכו למנוחות ואותנו עזבו לאנחות, כל עוד שהיו צדיקים וקדושים היה מי שיסייע ליטהר, והאירו לבות בני ישראל בדברי כבושין שהיו יוצאים מן הלב ונכנסים אל הלב, ועל ידי זה היו מכבסים את נשמותינו וטיהרו אותנו מכתמי העונות, ובעוה"ר בימינו אלה אין מי שיעזור לבות בני ישראל לתשובה שלימה להשי"ת, אין מי שיאמר דיבור אמיתי, אין מי שיאיר יראת שמים בלבבות בני ישראל, מאמינים אנחנו בסגולת וערך ימים הללו שיכולים לכבס הנשמה ולהתקרב לפני השי"ת, ובקצת תשובה יכולים לזכות לענינים גדולים ונשגבים, וצריכים רק לזכך ולטהר הנשמה מכתמי הנפש, אבל באיזה כח נוכל להתעורר לתשובה להתקרב אל השי"ת.

אמנם מצאנו כופר לנפשינו, בדברי כ"ק מרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל (הושענא רבה עמוד שפט) לפרש דברי הגמרא בסוף מס' סוטה דמפרש ואזיל גודל שפלות הדור בעיקבתא דמשיחא איך שיהיה פני הדור, ומסיים ועל מי יש לנו להשען על אבינו שבשמים, ולכאורה קשה דמשמעות הדברים יגיד דרך במצב השפלות הגדול ההוא אין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים, והוא תמוה דכי בזמנים אחרים כשלא היה מצב הדור שפל כל כך היה לנו על מי לסמוך מבלעדי אבינו שבשמים. אך ביאור הענין דחו"ל התנבאו בזה ברוח קדשם שיבואו ימים אשר לא יהיו עוד לישראל צדיקי אמת להנהיג דורם לסייע לישראל לטהר לבם

ולקרבם אל דרך האמת, ולא נותר לנו שום מסייעין כי אם אבינו שבשמים בלבד, ואין לנו שום עצה אחרת אלא להשען על אבינו שבשמים שהוא יסייענו ויושיענו, כי לא יטוש ה' את עמו בעבור שמו הגדול, עכ"ל. ומעתה בימינו אלה אף כי אולת ידינו, שור כי אבדו חסידינו, ואין לנו הצדיקים הקדושים שסייעו אותנו, עם כל זה הרי יש לנו אל חי וקים, ועליו אנו נשענים שסייע בידנו להטהר ולהתקדש בקדושה של מעלה.

ובדרך זה יש לפרש מה דאיתא בזוה"ק (ויחי דף ר"ט:) תנן אמר רבי יהודה לית לך חובא בעלמא דלא אית ליה תשובה בר מהאי, ולית לך חייביא דלא חמאן אפי שכינתא בר מהאי, דכתיב (תהלים ה ה) לא יגורך רע כלל. והקשו המפרשים ממה שאמרו חז"ל (ירושלמי פאה פ"א ה"א) אין לך דבר העומד בפני התשובה, ובהדיא מבואר במקום אחר בזוה"ק (ויקהל דף ר"ד:) דתשובה מהני אלא צריך תיובתא סגי. ובאמת כאשר נתבונן הלא בעוה"ר רחוקים אנו מאד גם ממדריגת תשובה תתאה, ובזוה"ק מחמיר מאד שצריך תיובתא סגי, הלא אימה ופחד יאחז אותנו איך נוכל לזכות לזה, וכמה רחוקים אנו מנקודה אמיתית של תשובה. אולם בזה יש לנו להתחזק, דאלמלי היינו צריכים לעשות תשובה בכוחינו הדלה, אזי היה צורך לעשות חשבון על איזה עבירה מהני תשובה ועל איזה עבירה לא מהני רק תיובתא סגי שהוא למעלה מכוחות אנושי, אכן מאחר שגילו לנו חז"ל דהבא לטהר מסייעין אותו מן השמים, הרי אצל הקב"ה שהוא כל יכול אין חילוק בין רב למעט, ומעתה אם אנו זוכים לתשובה רק בסייעתא דשמיא, נמצא שאין חילוק אם צריכים לזה תשובה קלה או תשובה חמורה, שהרי הקב"ה מסייע בידנו, וכאשר הקב"ה מסייע הרי יעזור לנו שנזכה גם לתיובתא סגי, ועל ידי זה לא תצא כצאת העבדים מלולך בחובין, ונזכה לתקן כל החטאים עוונות ופשעים.

והנה דבר זה שהקב"ה מסייע את בני ישראל הוא על פי חוקי התורה, דהקב"ה שומר משמרתה של תורה, ומקיים בזה מצות השבת אבידה, וכתב באור החיים הקדוש (פ' תצא) דמצות תשובה יש בה משום השבת אבידה, כי העובר את פי ה' קרוי נדח, על דרך הכתוב (דברים ד יט) ונדחת והשתחיות להם, והוא תועה בדרך שאינו יודע איזה דרך הישרה שיבור לו, והחיוב מכח מצות השבת אבידה להורות דרך תשובה, ולהחזירו בדרך הישר להתהלך לפני האלהים באור החיים. ובכן הקב"ה השומר משמרתה של תורה, כאשר רואה איך שבני ישראל תועים בדרך, תעיתי כשה אובד (תהלים קיט קעו), כולנו תועים ונאבדים בכבוד הגלות ואין אנו יודעים איזה שיבה ואיזה ביאה, לשוב ולהתקרב אל השי"ת, הקב"ה מסייע בידנו להשיב אותנו ולהדריכנו במעגלי צדק למען שמו. וכן פי' הרה"ק מהר"ש מבעלזא זללה"ה בפרשתו דהקב"ה מקיים מצות עזוב תעזוב, ע"ד פתחו לי פתח כבודו של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם. אך העיר החיד"א בראש דוד (פ' מט"ו) דבאמת מצד הדין הקב"ה כביכול פטור מדיני השבה, דקי"ל (ח"מ ס"י רס"ג ס"א) דזקן ואינו לפי כבודו פטור ממצות השבת אבידה, והקב"ה מלך הוא ואינו לפי כבודו כביכול לקיים מצוה זו. אכן קי"ל (שם ס"ב) אם מצא בהמה והכניסה נתחייב להטפל בה ולהחזירה אף על פי שאינה לפי כבודו, שהרי התחיל במצוה. ובכן מאחר שהקב"ה מייסר את האדם לעוררו לתשובה, הו"ל התחיל במצוה, וכביכול צריך שיחזירונו בתשובה, עכ"ל. (ועיין בנחלת בנימין מצוה קכ"ב אות ח).

ובלכתיו בדרך זה יל"פ דברי רשיו"ל (פ' נצבים) למה נסמכה פרשת אתם נצבים לקללות, לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתים, הוריקו פניהם ואמרו מי יוכל לעמוד באלו, התחיל משה לפייסם אתם נצבים היום, הרבה הכעסתם לפני

המקום ולא עשה אתכם כליה והרי אתם קיימים לפניו. וקשה האיד יתכן שבא משה רבינו להקל בעיניהם ענין התוכחה לבל יפחדו מאימת הדין ואמר הרבה הכעסותם לפני המקום ולא עשה אתכם כליה, הלא הקב"ה אמת ותורתו אמת, ואיד פייסם משה כאילו הקב"ה אינו מקיים התוכחות, הלא אמרו חז"ל (בבא קמא ג.) כל האומר הקב"ה וותרן וכו', כי הוא שופט אמת ודיין את כל העולם בדין ומשפט, ומה פייסם משה רבינו.

א ביאור הענין על פי מה שכתב בתפארת שלמה (פ' ויחי) לפרש הכתוב האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים, דהנה כתיב (שיר השירים א ד) משכני אחריו נרוצה, פי' אנו מתפללים להקב"ה להמשיך אותנו אליו במדת החסד ואנחנו נרוצה אחריו, כי קנין משיכה הוא בשני אופנים (כמבואר במס' קידושין דף כב:), הא' הכישה במקל והיא תבוא, והב' קורא לה והיא באה, והנה באופן הראשון בבחינת הכישה במקל כבר לקינו והוצללנו בכובד הגלות המר, אך אנו מצפים להיות הגאולה וישועה באופן השנית בבחינת קורא לה והיא באה, וזה שאמר יעקב אבינו את אשר יקרא אתכם באחרית הימים, שהיה מתפלל על אחרית הימים קודם ביאת הגואל שאין בנו עוד כח לסבול היסורים מכובד הגלות המר, הנה יקרא אתכם בקריאה בעלמא, ויהיה המשיכה אליו בקריאה ולא על ידי יסורים ח"ו, עכ"ד.

ושמעת מפ"ק של אבא מארי זללה"ה להוסיף על זה בדקדוק לשון הכתוב משכני אחריו נרוצה, שהרי יש חילוק בין שני קנינים אלו, כי באופן קורא לה והיא באה, אז האדם הקונה עומד לפני הבהמה וקורא אותה, הוא הולך והבהמה הולכת אחריו, מה שאין כן באופן הכישה במקל הוא להיפך, שהאדם הולך אחרי הבהמה ומכיש עליה ורצתה לפניו, ועל זה מבקשת כנסת ישראל מלפני הקב"ה משכני אחריו נרוצה, שיקנה הקב"ה

אותנו בקנין משיכה בקריאה של חיבה, והיינו אחרי"ך נרוצה, שהשי"ת יעמוד לפנינו ואנו נלך אחריו, באופן קורא לה והיא באה שהבהמה הולכת אחר הקונה, מה שאין כן כשהיא באופן הכישה במקל אז הבהמה הולכת לפני הקונה, עכ"ד.

ומעתה י"ל דכאשר שמעו ישראל צ"ח תוכחות הוריקו פניהם, כי המה ידעו והבינו היטב דאין יסורים בלא עון (שבת נה:), ולא עניש קוב"ה למגנא, אלא הכל הוא בחשבון מדה כנגד מדה, והרי פרשת התוכחה ניתן להפחיד את האדם שישמור את נפשו לבל יחטא, אך בשמעם בתוך הצ"ח תוכחות, גם כל חלי וכל מכה אשר לא כתוב בספר התורה הזאת, דדרשוהו חז"ל על מיתת צדיקים, נתבהלו בני ישראל על דבר זה שיבא זמן אשר לא יהיה ביניהם משה רבינו וכל הצדיקים אשר יסייעו את בני ישראל הרוצים ליטטר שיוכלו לכבס כתמי נפשם, ולזה הוריקו את פניהם בראותם המצב הקשה שיהיה בעקבתא דמשיחא, ואף שידעו דהקב"ה הוא כל יכול ובכוחו לסייע את בני ישראל, מכל מקום הלא הקב"ה הוא מלך זקן ואינו לפי כבודו לסייע לבני ישראל, ולזה אמרו מי יוכל לעמוד בכל אלו בלי שום סיוע ועזר, ולזה התחיל משה לפייסם אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלהיכם, דאדרבה מחמת גודל הצרות והיסורים יהיו בבחינת אתם נצבים לפני ה', והקב"ה הוא אחרינו ומכיש אותנו במקל לעורר את לבבינו לתשובה, ומעתה כיון שהתחיל הקב"ה נתחייב בחיוב גמור במצות השבה לסייע ולהדריך אותנו שנוכח לילך בדרך התורה והישרה, שנוכל להגיע לדרך תשובה הראויה.

ובזה יתבאר הכתוב ואלה המשפטים אשר תשי"ם לפניהם, ולא נאמר אשר תלמדם, כי בא לרמוז על משפטי התורה המבוארים בפרשה זו, ובפרטן מצות השבת אבידה השב תשיבנו לו, דחייב הקב"ה השומר משמרתה של תורה

לקיימם, ואף שהקב"ה הוא זקן ואינו לפי כבודו, מכל מקום כבר נתבאר דאם התחיל במצוה חייב להחזירה. ולזה דרשו חז"ל אשר תשים, אלו כלי הדינין מקל ורצועה, דחייב הקב"ה לקיים מצות השבת אבידה מכח המקל ורצועה, שהכיש הקב"ה אותנו במקל ורצועה מן השמים, ודינא הכי דאם הכיש הבהמה נתחייב בהשבה.

ויש לפרש בזה דברי התרגום ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, ואילין דינא די תסדר קדמיהון, וכתבו דורשי רשומות (חמרא טבא פרשה זו) קדמיהון אותיות די"ן מקו"ה. והכוונה כי דבר שהקב"ה מסייע את בני ישראל להטהר למדוהו חז"ל ממקוה, וכדאיתא בגמרא (יומא פה:) מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל, ולזה תרגום אונקלוס על ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, ואילין דינא די תסדר קדמיהון, ונרמז בזה די"ן מקו"ה, לרמז שהקב"ה מקיים משפטי התורה, וראיה לזה הוא ממקוה, ובה יש לנו התחזקות על ימינו אלה דאף שנשארו בלי צדיקים, יש לנו על מי להשען על אבינו שבשמים, כי הבא לטהר מסייעין אותו מן השמים, והקב"ה בעצמו הוא המטהר את בני ישראל, ובעזר אלהי ממעל יכולים להגיע גם למדרגה גבוהה של תשובה, תיובתא סגי המועיל על כל החטאים עוונות ופשעים.

והנה ישראל מאמינים בני מאמינים בסגולת הזמן הזה שמסוגל לטהר ולכבס הנשמה, ולזכות לתשובה גם על עבירות שקשה לשוב עליהם בימנים אחרים, כי הקריאה בשבועות הללו מעורר הזמן שיהיה לנו רצון להטהר, וביותר הסגולה הוא בשב"ק פרשת משפטים, וכמ"ש מרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל בפרשתן (עמוד קמה) דשבת קודש פרשת משפטים מסוגל לתשובה ולתיקון חטא זה כי הוא גמר מתן תורה, שכתוב בה שקבלו ישראל עליהם נעשה ונשמע, וכל המשפטים כתובים בה. ועוד יותר מסוגל השבת

של פרשת משפטים, בשנה שמברכין בו החודש, כמבואר בספרי קודש שבשבת מברכין החודש מסוגל לתיקון חטא הידוע, וכאמרינו בתפלת יהי רצון ויקבץ נדחינו מארבע כנפות הארץ, שהכוונה בזה גם על הנשמות שנדחו על ידי חטא זה, וכל ניצוצי הקדושה הפזורים הם בחינת נשמות, ושייכים לקיבוץ נדחים כידוע, עכ"ד.

אולם בעמדינו על סף ימי השובבי"ם, עלינו לעשות חשבון הנפש איך שעברו עלינו חלק גדול מימי השובבי"ם ולא פעלנו כלום, איך אנו נראים, ובמה שפרנו את מעשינו, ויכול האדם ליפול ח"ו בסבך היאוש בראותו איך שהניח זמנים גבוהים כאלה בלי פעולה ותיקוני תשובה, ואיך יזכה להגיע לאיזה מדרגה של תשובה, אמנם כאשר זוכים לסיוע ועזר אלהי ממעל, הרי הקב"ה הוא כל יכול וברגע אחד יכול לטהר לבבות בני ישראל ואין צריך לזה זמן גדול, וכל מה שאמרו חז"ל על כמה ענינים שצריכים לזה זמנים מיוחדים לתשובה, זה רק אם עושה תשובה בכוחות עצמיות, אבל אם הקב"ה מסייע הרי הקב"ה הוא למעלה מן הזמן, נמצא דהתשובה שהקב"ה מסייע יכול להיות ברגע חדא ובזמן קצר, ויכולים לזכות לכל תיקוני תשובה "מיט א אמת'דיגע קרעכץ, א אמת'דיגע טרער", שופכים דמעה אמיתית להקב"ה, וכאשר הקב"ה רואה שהאדם רוצה באמת ליטהר עצמו הקב"ה מסייע לו.

והשי"ת יעזור שנוכה לתשובה אמיתית בזמן הקצר שנשאר לנו עוד בימי השובבי"ם, ויהיה לנו רצון וחשק שנרצה להטהר, ונוכה לעזר וסייעתא דשמיא מהקב"ה שיסייע בידנו, ואז נוכה לתשובה שלימה ותיובתא סגי שמועיל כל כל חטאים עוונות ופשעים, השי"ת יעזור וטהר לבינו לעבדך באמת, ונוכה במהרה לביאת הגואל בהתגלות כבוד שמים עלינו אמן.

דברות קודש בענין תקנות צמצום הוצאות נישואין

אצל דינער לטובת כוללנו הק' כולל עצי חיים ד'סאטמאר ב"ב

יום ה' משפטים תשס"ח לפ"ק - בביהמ"ד הגדול בוויילאמסבורג יע"א

תעשה, פארשידענע ענינים וואס מען האט אלץ מוסיף געווען - זאגט דער זיידע ז"ל אין קדושת יום טוב - דאס האט דער אייבערשטער נישט געגעבן פאר די אומות העולם, זי מצות בני נח האט מען געגעבן פאר די אומות העולם, אבער זיי האבן נישט קיין רעכט מוסיף צו זיין עפעס אויף די זי מצות. אידן האבן א רעכט מוסיף צו זיין לפי ראות עיני חכמי ישראל, בכל דור ודור. און אויף דעם מאכן מיר די ברכה אשר בחר בנו מכל העמים, און ונתן לנו את תורתו, דער אייבערשטער האט אונז אהין געגעבן די תורה, כאילו ס'איז אונזער, מיר קענען טוהן, מען קען מוסיף זיין, ווי ביי אן אייגענער חפץ קען מען דערמיט טוהן, לויט ווי מען זעהט ווי ס'פעלט זיך אויס - טייטשט ער - דאס זאגט רש"י, ואלה המשפטים - דער ואלה איז מוסיף על הראשונים, דאס וואס די חכמים זענען מוסיף מדבריהם על הראשונים - אויף דער תורה, איז אשר תשים לפניהם דוקא ולא לפני עכו"ם, ביי גוים איז דאס נישט דא אז מען זאל קענען מוסיף זיין אויף דער תורה, און אזוי טייטשט ער אויס דעם מדרש, מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל, לא עשה כן לכל גוי - א גוי האט נישט דעם כח מוסיף צו זיין.

איך וועל צוזאגן א ווארט צו דעם מדרש - הה"ד מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל. דער טאטע ז"ל ברענגט אראפ אין ברכ משה א ווארט - איך האב דאס געהערט פון אים זאגן, ער האט דאס נאכגעזאגט, וואס ער האט דאס געהערט פונעם פעטער ז"ל, וואס דער פעטער ז"ל

מיר געפונען די וואך אין דער סדרה, ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, דער מדרש (שמו"ר פ"ל ט"ז) זאגט, הה"ד (תהלים קמז, יט) מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל לא עשה כן לכל גוי.

דער זיידע ז"ל אין קדושת יום טוב די וואך, טייטשט אויס די ברכה וואס יעדער איד זאגט ביי ברכת התורה, אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו, מען דאנקט דעם הייליגן באשעפער, וואס האט אונז אויסדערוועלט פון אלע אומות - פון אלע זיבעציג אומות, האט ער אויסגעוועלט כלל ישראל, און געגעבן די תורה פאר כלל ישראל. פרעגט ער, דער מדרש (תנחומא ברכה ד') זאגט דאך, הופיע מהר פארן (דברים לג, ב), דער אייבערשטער איז ארומגעגאנגען מיט דער תורה צו אלע גוים און ער האט זיי אנגעטראגן זיי זאלן מקבל זיין די תורה, און זיי האבן נישט געוואלט מקבל זיין די תורה. און צום סוף זאגן מיר יעצט אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו, מען האט דאך געוואלט געבן די תורה פאר אלע אומות.

פארענטפערט ער דאס מיט'ן ר"ן, דער ר"ן אין די דרשות טייטשט אויס דאס וואס מען זאגט, ונתן לנו את תורתו, זאגט דער ר"ן, וואס הייסט ונתן לנו? - זאגט ער - דער אייבערשטער האט אונז איבערגעגעבן די תורה, און די תורה איז ברשותנו ובידינו, דער אייבערשטער האט איבערגעגעבן די תורה פאר כלל ישראל אז מען קען מוסיף זיין - די חכמי ישראל קענען מוסיף זיין גדרים וסייגים לפי ראות עיניהם. די גמרא איז פוהל, ווי מען האט מוסיף געווען גזירות מיט מצות דרבנן, בשב ואל

אומה ולשון, דערפאר איז דער רבינו גרשום 'מאור הגולה'.

באמת מדיני התורה, ומדינא דגמרא ביז צו דער תקנה פון רבינו גרשום, האט מען געקענט ביידע זאכן טוהן, מען האט געקענט מוסיף זיין אן אשה על אשתו, און מען האט געקענט גט'ן בעל כרחא - פון ווען דער רבינו גרשום האט מתקן געווען, און ס'איז נתפשט געווארן זיין תקנה בכל תפוצות ישראל, איז אנגענומען אזא הלכה, אז מען טאר די ביידע זאכן נישט טוהן. ס'איז נישט מער ווי א תקנה דרבנן, א דאנק וואס דער רבינו גרשום האט מתקן געווען א תקנה מדרבנן, און הקב"ה איז דאך א שומר משמרתה של תורה, איז הקב"ה אויך מקיים די תקנתא דרבנן, און אזוי ווי ס'איז פארהאן דער חיוב, נישט עובר צו זיין אויפ'ן חרם, קען הקב"ה נישט אפ'גט'ן כלל ישראל, און ער קען נישט צונעמען א צווייטע אומה.

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, דער זיידע ז"ל דער קדושת יום טוב טייטשט אויס, אז דאס גייט ארויף אויף דעם ענין פון תקנות דרבנן. קען זיין ואלה מוסיף על הראשונים, אז ווען ס'איז דא אן ענין פון מקיים זיין א תקנה דרבנן איז הקב"ה אויך מחויב מקיים צו זיין די תקנתא דרבנן, קומט אויס, קען הקב"ה נישט מוסיף זיין אן אשה על אשתו. דאס זאגט דער מדרש, מגיד דבריו ליעקב חקיו ומושפטיו לישראל לא עשה כן לכל גוי - מען קען שוין נישט נאכאמאל אזוי טוהן פאר אן אנדערע אומה ולשון, ווייל ס'איז דא א חרם דרבנינו גרשום, מוסיף צו זיין אשה על אשתו.

מיר זענען געקומען דא היינט און זיך צוזאמגעזאמלט, אביסל אויסשמועסן דאס ענין פון די תקנות וואס מען האט שוין גערעדט - די תקנות פון דער קהילה, בנוגע חתונה הוצאות.

האט עס נאכגעזאגט אויך בשם אחד, ער האט נישט געזאגט פון וועמען ער האט דאס נאכגעזאגט, פארוואס דער רבינו גרשום הייסט רבינו גרשום 'מאור הגולה', פארוואס דוקא האט דער רבינו גרשום אזא שיינעם טיטל וואס א צווייטער האט דאס נישט באקומען - מאור הגולה? זאגט ער, רבינו גרשום האט מתקן געווען צוויי תקנות, אז מען טאר נישט גט'ן דאס ווייב בעל כרחא, און מען טאר נישט מוסיף זיין אשה על אשתו, צוויי תקנות האט ער געמאכט פאר אידישע קינדער. הקב"ה, כביכול האט חתונה געהאט מיט כנסת ישראל, אזוי ווי מען מאכט די ברכה - מקדש עמו ישראל ע"י חופה וקידושין, און אלע ספרים זענען מדמה, אז קודשא בריך הוא כביכול האט חתונה געהאט, און דער אייבערשטער פירט זיך מיט כלל ישראל, דוגמת בעל ואשתו, דער זיידע ז"ל אין ייטב לב פרשת בא ברענגט אראפ, וויאזוי ס'איז געווען די קידושין, טייל זאגן, אז די ביזת הים איז געווען די כסף קידושין. א טייל זאגן אז די לוחות, דאס האט געדארפט זיין אזוי ווי די קדושי שטר, כפה עליהם ההר כגיגית, דאס איז געווען די חופה - אזוי אז ס'איז געווען א חופה. הקב"ה פירט זיך דאך מיט כלל ישראל דוגמת בעל ואשתו, איז דא די תקנה - דער חרם פון רבינו גרשום, אז ער קען נישט אפ'גט'ן כלל ישראל בעל כרחא, און ער קען נישט מוסיף זיין נאך א אומה - צונעמען נאך א אומה, מוסיף זיין אשה על אשתו. ממילא איז הקב"ה, צוגעבינדן צו כלל ישראל. דערפאר איז רבינו גרשום 'מאור הגולה', כאטש אידן זענען אין גלות, אבער דער אייבערשטער איז דוגמת בעל ואשתו, און ער מוז זיך האלטן מיט כלל ישראל, ער קען זיי נישט אפ'גט'ן און ער קען נישט מוסיף זיין נאך אן

דאס איז א בחינה פון ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם - ווי רש"י זאגט - ואלה איז מוסיף על הראשונים, וואס הייסט מוסיף על הראשונים, ווייל באמת האבן מיר גארנישט מתקן געווען קיין נייע זאכן, מיר האבן נישט מחדש געווען קיין נייע תקנות, ס'איז אלטע תקנות וואס זענען נאר איבערגעפרישט געווארן, צוריק נתחדש געווארן.

אין פרשת ויגש 'תשל"ט', האט קהל געמאכט א וועד צמצום הוצאות - נאך בחיים חיותו פון פעטער ז"ל - ס'איז דא א מודעה פון קהל אויף דעם. פרייטאג צו נאכטס, פרשת משפטים תשל"ט - ס'איז יעצט פרשת משפטים - איז קהל אריינגעגאנגען אל הקודש פנימה צום פעטער ז"ל, מיט די דיינים - ס'איז געווען דריי דיינים פון קהל - זענען אריינגעגאנגען דעמאלט. דער פעטער ז"ל האט זיי געזאגט בפה קדשו: 'מען זאל מאכן תקנות', און קהל האט זיך גענומען דעמאלט די אויפגאבע צו מאכן תקנות. האט ער דעמאלט געזאגט, וזה לשון קדשו: 'אז מען וועט מאכן תקנות וועט דער עולם פאלגן' - אזוי האט ער געזאגט. קומט אויס לפי זה, אז דאס וואס מיר טוהען יעצט, טוהט מען גארנישט קיין נייע זאכן - מיר דערמאנען נאר אלטע זאכן, מיר טוען דאס פריש איבערשמועסן און איבער'חזר'ן דברים ישנים. קומט אויס לפי זה, ווער ס'איז מקבל די תקנות, און ווער ס'פאלגט די תקנות, איז מקבל און ער פאלגט די ווערטער פון פעטער ז"ל, וואס ער האט געזאגט אז מען וועט פאלגן.

'תשמ"ב' דאס איז שוין געווען א פאר יאר שפעטער, איז געווען ביים טאטן ז"ל אן אסיפה פון קהל, מען האט אויך דעמאלט געמאכט תקנות וואס איז נוגע מתנות פון חתן כלה, און לגבי תנאים - אזוי ווי מען מאכט יעצט, און ס'איז דא אויך א

בריוו פון קהל אויף דעם. 'תשמ"ח' איז ווידער קהל זיך צוזאמגעקומען און ווידער געטוהן אין דעם ענין. מען האט עס אויפגעפרישט און מ'האט אויך ארויסגעגעבן א צעטיל בנוגע תקנות ביי שמחות. 'תשנ"ב' איז ווידער געווען אן אסיפה, און מען האט ווידער באשלאסן, און מען האט ארויסגעגעבן תקנות דעמאלט, אזוי אז די זאכן זענען שוין לאנג צוריק דורכגעשמועסט געווארן און מען האט געטוהן דערין.

ס'איז יעצט געפאלן דער אחריות און די אויפגאבע אויף אונז, מיר זאלן זעהן דאס דורכצופירן, און אויסצופירן דאס וואס מען האט שוין לאנג מתקן געווען. נאר מען האט דאס יעצט מחדש געווען, און זיך מקבל געווען, און מיט'ן אייבערשטנס הילף וועט מען מצליח זיין אין דעם ענין.

רש"י זאגט, דער אייבערשטער זאגט פאר משה רבינו, לא תעלה על דעתך לומר, אשנה להם הפרק ב' או ג' פעמים, און ער וועט זיך נישט מטריח זיין צו געבן צו פארשטיין - דערפאר זאגט רש"י, ס'שטייט אשר תשים לפניהם, כשולחן ערוך, מיט הסבר.

ס'איז דא א סברא צו זאגן, אז ווען מען קומט ארויס מיט תקנות, דארף מען נישט צוזאמרופן מסביר זיין, מען דארף ארויסצוקומען דאס און דאס איז די תקנה, און דאס און דאס דארף יעדער צו האלטן און יעדער דארף צו פאלגן - דאס קען אפשר זיין, דאס איז די סברא וואס רש"י וויל מונע זיין. נאר רש"י זאגט, מען זאל יא געבן צו פארשטיין, און אזוי וועט דער עולם מקבל זיין. ס'איז שוין געווען, טאקע דא אין בית המדרש די וואך, אן אסיפת הסברה, ס'האבן אויפגעטרעטן זייערע חשוב'ע דרשנים, ובתוכם מיין חשוב'ער

זוהן - דער רב דא. די אלע האבן אויפגעטרעטן און מסביר געווען בדברי הסבר, בטוב טעם ודעת, יעדער אויף זיין שטייגער, די וויכטיגקייט פון די תקנות, און איך מיינ אז יעדער בר דעת פארשטייט און ווייסט, דאס נחיצות און דער תועלת פון די תקנות.

איך וויל מוסיף זיין צו זייערע ווערטער, וואס מען האט דא געשמועסט - די ווערטער פון הייליגן רבי ר' זושא ז"ל, וואס ער האט געטייטשט, טעמו וראו כי טוב ה' (תהלים לד, ט), זאגט ער, ווען א קינד וויל נישט עסן, און די עלטערן מוטשען איהם, און ער וויל נישט. זאגט מען אים: קאסט עס, וועסטו זעהן אז ס'איז גוט, וועסט שוין נאכדעם וועלן. האט דער רבי ר' זושא געזאגט, דער פסוק זאגט, טעמו וראו - קאסט וועט איר זעהן - כי טוב ה'. קאסט עס, וועסטו זעהן אז ס'איז גוט - ס'איז באמת גוט.

איך מיינ, דא אויף די תקנות, ס'איז שוין אדורך אפאר וואכן פון ווען מען רעדט דערפון, און מען האט אנגעהויבן איינצופירן די תקנות. אין די פאר וואכן איז שוין געווען - מיט'ן אייבערשטנס הילף - תלמידי הישיבה אליינס, בערך צוואנציג חתנים. און מען האט געשלאסן די שידוכים אויף דעם אופן וואס עס פאדערן די תקנות פון קהל - וואס מען האט אפגעשמועסט. אלעס איז ב"ה אדורכגעגאנגען, אויפ'ן העכסטן און אויפ'ן שענסטן אופן, אויפ'ן פרייליכסטן אופן, און אלע מחותנים זענען צופרידן, ס'איז טעמו וראו, קאסט עס - מען האט שוין געקאסט, און מען זעהט שוין דעם תועלת, די מחותנים זענען גליקליך און צופרידן, מען האט שוין אסאך איינגעשפארט. די שידוכים וואס זענען געווען אין די פאר וואכן - דאס איז דאך נאר, וואס איך רעד תלמידי הישיבה

- חוץ מזה איז דאך געווען - פארשטייט דאך יעדער איינער - אין די שטאט ב"ה נאך שידוכים, אין זיי האבן זיך אויך צוגעשלאסן צו די תקנות, מען קאסט דאס און מען זעהט אז דאס איז גוט.

און דאס וויל רש"י זאגן ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, זאגט רש"י, כשלחן ערוך ומוכן לאכול לפני אדם, כשלחן ערוך, וואס מען קען דאס קאסטן, מען קען דאס טועם זיין, און זעהן ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, טעמו וראו כי טוב ה', מען זאל דאס קאסטן.

אפשר קען זיין פשט אין די ווערטער פון רש"י - כשלחן ערוך, ס'איז דא א ווארט אין חתם סופר, אין די דרשות ז' אב, ברענגט ער אראפ א פסוק אין משלי (כב, ב), עשיר ורש נפגשו - אן עושר מיט אן ארימאן, קומען זיך צוזאם, עושה כולם ה'. - זאגט דער חתם סופר, עשירות מיט ארימקייט זענען מחובר און צוזאמגעקלעבט איינס מיט'ן צווייטן לגבי כלל ישראל מיט הקב"ה. אזוי ווי די גמרא זאגט אין חגיגה (דף ט'), יאה עניותא לישראל, ס'איז שיין ארימקייט פאר אידן - נישט חלילה צו זאגן, ס'איז שיין ארימקייט - עניות ממש, נאר דאס וואס מען איז ממעט פון די טובה וואס דער אייבערשטער איז משפיע, און מען מאכט זיך כעניים - און באמת האט מען, נאר מען מאכט זיך כעניים - דעמאלס איז דער אייבערשטער ווי אן עושר, און ער איז משפיע און משביע מרב טובו.

זאגט דער חתם סופר, אבער טאמער איז פארקערט, אידן מאכן זיך כעשירים, און זענען זיך משביע מטוב עולם הזה, דעמאלט איז פארקערט דאס עסק. - זאגט דער חתם סופר - עשיר ורש נפגשו, ס'טרעפן זיך צוזאם דער עושר מיט'ן ארימאן - עושה כולם ה', דער אייבערשטער פירט דאס אזוי. און דער חתם סופר פירט אויס: 'האלטן

זיך אידן ווי ארימעלייט, רש הייסט אן ארימאן, איז הקב"ה דער עושר, און ער איז משפיע מיט א שפע גדול, און ער ענדיגט זיינע ווערטער, וההיפך בהיפך, און אז ס'איז פארקערט איז פארקערט.

ואלה המשפטים אשר תשים לפניך, שטייט אין פסוק, זאגט רש"י כשלחן ערוך, דער אייבערשטער איז משפיע די משפטים, אשר תשים לפניך, זאגט רש"י כשלחן ערוך, ס'ווענדט זיך וויאזוי דער מענטש דעקט צום טיש, וויאזוי ער פירט זיך זיין טיש, אז ער פירט זיך בפשטות, דעמאלט פירט זיך דער אייבערשטער מיט גרויס עשירות, אין יעדער זאך ווענדט זיך וויאזוי דער מענטש פירט זיך, כשלחן ערוך - עס ווענדט זיך אין דער טיש פונ'ם מענטש.

ס'איז דא אן אור לשמים (פרשת תולדות), וואס די וועלט טראגט ארום דעם אור לשמים, ער ברענגט אראפ בשם דעם אפטער רב ז"ל, אז בשעת נישואין - בשעת מען מאכט חתונה א קינד, ווערט נשפע פון הימל פרנסה. און ער טייטשט דאס אריין אין פסוק (בראשית מ, ה) ויעש להם משתה, דעמאלט ויאכלו וישתו, דעמאלט ווערט נשפע פרנסה.

לויטן חתם סופר, איז אמת, ויעש להם משתה, ווען מען מאכט א חתונה איז, ויאכלו וישתו - ס'ווערט נשפע פרנסה. ס'ווענדט זיך אבער וואספארע חתונה מען שטעלט אהער, שטעלט מען זיך אהער אויף א באשיידענעם אופן, איז דער אייבערשטער משפיע דעם ויאכלו וישתו, מידו הגדולה המלאה והרחבה, פון דעם אייבערשטנס גרויסע פוהלע ברייטע האנט, מיט א גרויס עשירות.

אבער ווי דער חתם סופר זאגט, וההיפך בהיפך. די ווערטער פון חתם סופר מאכן

אויפציערן א מענטש, און איך וויל ארויסברענגען די ווערטער פון חתם סופר בלשון אזהרה, ווער ס'פירט זיך בפשטות כעני, וועט דער אייבערשטער אים משפיע זיין עשירות מיט שפע גדול, ברכה מרובה. אבער מען זאל וויסן מען זאל זיין זהיר בגחלתו פונ'ם חתם סופר, וואס ער זאגט וההיפך בהיפך.

דאס ענין איז א שווער ענין, ווייל דער הרגל נעשה טבע, און אזוי ווי די משנה זאגט דאס לשון, הכל כמנהג המדינה, און מען איז זיך נישט משים על הלב, ווער האט געמאכט די מנהגים, ווער האט דאס איינגעפירט.

ס'איז דא א ווארט פון זיידן ז"ל אין ייטב פנים, ער ברענגט דאס אראפ פון עטרת צבי ז"ל, ומותר האדם מן הבהמה אין, ומותר אדם מן הבהמה, מיט וואס איז מער א מענטש פון א בהמה - 'אין', אז איך קען זאגן 'ניין'. דער פעטער ז"ל אין א דרשה האט אראפגעברענגט דאס ווארט פון רבין ר' הערש פון זידיטשוב ז"ל, און ער האט צוגעלייגט א פאר ווערטער, 'ואתה לא כן נתן לך ה' אלקיך' א פסוק אין פרשת שופטים (יה, יד) - ואתה - און דו, 'לא' - ניין, 'כן' - יא, נתן לך ה' אלקיך - דער אייבערשטער האט דיר איבערגעגעבן א כח, ס'איז ביי דיר אין דער האנט צו זאגן 'ניין', און צו זאגן 'יא', א איד דארף זיין בעל הבית אויף זיך, ער דארף זיין בכח, ער זאל קענען זאגן דעם 'אין'.

האב איך אזוי אינזין געהאט די ווערטער פון הייליגן עטרת צבי - ווער ס'האט שוין געזעהן בהמות גייען - שטאטישע אידן זעהען דאס נישט, אז מען פארט אמאל אויף מזרח אייראפע, און מען קומט צוריק צו דער אלטער ווירטשאפט, זעהט מען דארט אמאל אזוי. עס קען גיין איין מענטש, און ער פירט א גאנצע סטאדע בהמות, ער פירט די

פארמעגליכער מענטש, און איך בעט דער רבי זאל מיר אנוואונטשן, אז איך זאל דאס קענען דורכגיין, ס'זאל אלעס קלאפן.

זאגט דער שינאווער רב, עס געדויערט נישט לאנג, א פאר טאג שפעטער, דער ר' שמעון פון טארנע קומט צו פארן, און ער קומט אויך מיט א קוויטל, ער קומט אריין און ער פארציילט מיר, מען רעדט אים א שידוך פאר זיין קינד, מיט ר' ראובן פון מעליץ, דער רבי ראובן איז אן איש נכבד, און א בעל בתישער איד, און איך האב אויך אזא נאמען אז איך בין א בעל בתישער איד - איך מוז מיד דאך עפעס צושטעלן בעל בתיש, און איך ווייס דאך מיין מצב אז איך קען נישט, איך ווייס נישט וויאזוי, איך דריי מיד ארום מיט א פארקלעמטן קאפ, וואו אזוי גיי איך דא צו, צו דעם שידוך. זאגט דער שינאווער רב, טראכט איך אזוי, ס'איז זייער א גלייכער שידוך, צוויי ארימע לייט גייען זיך משדך זיין, נישט דער האט, נישט דער האט, ס'איז זייער א פאסיגער שידוך, אזוי זאגט מען נאך - אזוי פארציילט די וועלט אזא מעשה פון דעם שינאווער רב.

חלילה, זיך צוצוגלייכן לקרסוליו פונים הייליגן שינאווער רב ז"ל. אבער ווער ס'לעבט אביסל מיט מענטשן, און מען הערט ווי אידן רעדן זיך אויס דאס הארץ, בפרט ווען ס'קומט הוצאות החתונה, זה שלא בפני זה, און דער רעדט זיך אויס, איך גיי חתונה מאכן, און מיין מחותן מיינט אז איך האב, און איך האב נעבעך נישט, און איך ווייס נישט וויאזוי איך גיי צו צו דער חתונה, און א פאר טאג שפעטער קומט דער צווייטער מחותן - מיטן זעלבן פזמון - דאס הארץ צעגייט, ווען מען זעהט ווי אידן גייען ארום אזוי פארקלעמט. כ'טראכט מיר אזוי, ווי נעמט

ערשטע בהמה און אלע בהמות גייען נאך. איינע גייט נאך די צווייטע, ער דארף פירן איינס און אלעס גייט נאך. פארוואס גייען די בהמות נאך, ווייל די בהמה פארענט, די ערשטע בהמה גייט - דאס הייסט 'מעשה בהמה', די בהמה גייט ווייל אלע בהמות גייען, ומותר אדם מן הבהמה - א מענטש איז מער ווי א בהמה, 'אין', איך קען זאגן - 'ניין', אלע גייען, איך שטעל מיד אפ, איך זאג - 'ניין', מיר זענען זיך צוזאמגעקומען היינט נאכט דא, ווייל מיר ווילן אויסשרייען און זאגן דעם - 'אין', דעם 'ניין'.

איך האב געהערט אמאל נאכזאגן א מעשה פון שינאווער רב ז"ל, - ער האט געזאגט אזוי - מען רעדט א שידוך פאר ר' ראובן - איך וועל אנכאפן א דוגמא פון די גאליציאנע שטעטלעך - ר' ראובן פון מעליץ, ער זאל זיך משדך זיין מיט ר' שמעון פון טארנע, דער ר' ראובן האט א נאמען אלס א פארמעגליכער מענטש - א בעל בתישער איד. און ר' שמעון ביי זיין שטאט האט אויך א נאמען אלס א פארמעגליכער מענטש - א בעל הבית, נו, פאר ער גייט טוהן א שידוך, וויל ער א ברכה פון שינאווער רב, ער קומט אריין צום שינאווער רב, און ער דערציילט אים: מען רעדט אים א שידוך מיט ר' שמעון פון טארנע, צום סוף, ער ענדיגט בעטן דער רבי זאל אנוואונטשן דער זיווג זאל עולה יפה זיין האט ער געזאגט, איך וויל דעם רבין זאגן א סוד, איך האב אביסל עגמת נפש, ווייל דער ר' שמעון איז זייער א בעל בתישער איד, און ער וויל זיך אוודאי אויך משדך זיין מיט א בעל בתישער איד, איך האב א נאמען אין מיין שטאט אז איך האב געלט, איך ווייס אבער מיין מצב, אז איך האב נישט, און איך גיי זיך משדך זיין דא מיט דעם ר' שמעון, ער איז עפעס א בעל הבית - א

און מען נעמט איר צו איר שמחה אין איר געהויבענעם טאג.

ווייל איך ווידער דערציילן א מעשה, אין אינטערדאם איז געווען שוחט, ר' שלמה אינטערדאמער, ער האט געהייסן ר' שלמה ווערצבערגער - דער זיידע פון די ווערצבערגער משפחה - ער איז געווען א גאליציאנער, ער איז נתגדל געווארן אין שטוב פון הייליגן דברי חיים, ער איז געווארן אויפגענומען אלץ שוחט אין אינטערדאם. אין אינטערדאם איז געווען ווען ער איז געקומען אהין - ס'איז געווען זייער פארגרעבט - פראסט, איז ער געקומען אהין - ס'איז געווען א בריקל ביי אינטערדאם איבער א וואסער. שבת נאכמיטאג זומער, איז זיך צוזאמגעקומען דאס שטעטל דארט, און ל"ע געטאנצט אויף א זייער נישט אידישן אופן, ווען ער איז אנגעקומען אהין און איז געווארן שוחט, און ער האט דערזעהן אזא מצב, האט ער אנגעהויבן מעורר צו זיין - מען טאר נישט - א איד טאר אזוי זיך נישט פירן. מען האט זיך נישט געוואלט אומקוקן אויף אים, ס'איז געקומען איין שבת, נאך א שבת, האט ער אנגעהויבן צו דערקוטשען, געגאנגען פון איינעם צום צווייטן - איז געווארן דארט א פראבלעם, און מען האט אריינגעקלערט וויאזוי ווערט מען פטור פון דעם נודניק. איז איינעם בייגעפאלן - אין אונגארן איז געווען - א פוילישער בירגער - זייער א גרויסע עבירה, ביי דער רעגירונג - אזוי ווי ער איז דאך געקומען פון גאליציע, איז ער דאך נישט געווען קיין אונגארישער בירגער, איז איינער אוועקגעגאנגען דארט צום פרייז, און ער האט אים איינגע'מסר'ט אז ער איז א פוילישער. ער האט פארשטאנען וואס דאס מיינט.

מען איינער זאל זיי צוזאמשטעלן, און זיי זאלן זיך אויסרעדן דאס הארץ. זיי זאלן זיך פארציילן דעם מצב איינער פאר'ן צווייטן, נישט דער האט, און נישט דער האט, און מען קען צוגיין צו א חתונה אויף א פשטות'דיגן אופן לויט'ן אמת'דיגן מצב אין וועלכן זיי געפונען זיך.

דאס איז געווען איינס פון די סיבות, וואס האט מיך מעורר געווען, אז ס'איז געקומען דער זמן, צו ארויסגיין מיט א קול גדול, און געבן א קלאפ אויפ'ן טיש און זאגן 'אָי'ן' - 'ניין'! גענוג! גענוג געווען דער וועג וואס ס'איז געווען.

איך וויל בעטן, פון עלטערן וואס זייערע קינדער הייבן אן חתונה צו מאכן, די עלטערע זענען שוין עלטער, מער באזעסן, מער ערפארונג אין לעבן, זאלן זיי זאגן פאר די קינדער 'אָי'ן' - 'ניין'! גענוג! מען מוז נישט נאכגיין דעם שוואונג מיט וואס אמעריקע איז געגאנגען. זאלן די חברים און די ידידים פונ'ם בעל שמחה זאגן פאר'ן בעל שמחה, מיר ווייסן דיין מצב און מיר ווייסן וואו דו האלטסט, מיר זענען אפילו וויליג דיר צו העלפן, אבער מיט א שיעור. לאמיר אלע זאגן, ניין צו אמעריקע! אמעריקע וועט אונז נישט פירן!

ס'איז א גרויסע וועלט, מען האט אנגעהויבן צו רעדן און צו טוהן אין דעם ענין. פארשטייט זיך כשם שאין פרצופיהן שוות כך אין דיעותיהן שוות, זה אומר בכה וזה אומר בכה. טייל קומען זאגן, אז מען איז גוזר גזירות רעות אויף אידישע קינדער, מען נעמט צו די שמחה פון אידישע קינדער - פון אידישע הייזער. מען נעמט צו די שמחה פון א חתן, מען נעמט צו די פרייד פון א כלה, אין דעם טאג ווען דער אייבערשטער העלפט זי ווערט א כלה, ס'איז א גרויסע שמחה,

נו, ס'האט נישט לאנג געדויערט און דער פריץ האט אים געלאזט רופן - ער קומט אריין אין שטוב - אז מען רופט מוז מען דאך גיין - דער פריץ פרעגט אים דעם אמת, דו ביזט א פוילישער? זאגט ער, יא, ער וועט גיין זאגן ליגענט? - יא, ער איז א פוילישער. גייט צו דער פריץ און ער שפארט צו די טיר, און ער זאגט אים, איך וועל דיר אויסזאגן א סוד, איך בין אויך א פוילישער, און ס'חלש'ט מיר דאס הארץ צו רעדן אביסל פויליש, איך קען נישט מיט קיינעם רעדן פויליש - ער האט זיך נישט גערועט פאר קיינעם אויסצוזאגן אז ער איז א פוילישער, איך הער אז דו ביזט א פוילישער, קענסטו רעדן אביסל פויליש? זאגט ער, יא, ער האט געקענט אביסל פויליש. זאגט ער, קום אריין איין שעה א וואך, איך וויל מיט דיר פארברענגען, איך וויל רעדן מיט דיר פויליש. זאגט ער אים גוט, ער איז ארויסגעגאנגען. איז ער דאן כסדר געקומען צו אים אהיים און גערעדט - ער האט אים צוליב געטאהן - איז ער דאך געווארן היימיש מיט'ן פריץ, זאגט ער אים אזוי איינמאל: 'אדוני הפרץ, איך האב צו דיר א בקשה, שבת נאכמיטאג קומט מען זיך צוזאם דא, און ס'איז אזוי און אזוי, ס'איז נישט אויסגעהאלטן לויט'ן אידישן דין, אפשר קענסטו עפעס זעהן דא צו טוהן'. זאגט ער אים: 'נישט קיין פראבלעם'. יענעם שבת נאכמיטאג איז א פאליציאנט געשטאנען דארטן, און פארטריבן דעם גאנצן עולם - ווער ס'איז אהין געקומען האט ער פארטריבן, קיינעם נישט געלאזט דארט זיין, און אזוי איז דאס געווען וואך נאך וואך, א פאליציאנט איז דארט געשטאנען, און אזוי איז די זאך אונטערגעגאנגען.

דער נאסוידער רב ז"ל האט פארציילט די מעשה, און ער האט געזאגט, אז ער האט נאך

געקענט א אידענע - ווייל שפעטער איז נתגלה געווארן ווער ס'איז געשטאנען דא הינטער דער גאנצער מעשה מיט דעם פאליציאנט, און וויאזוי דאס איז צושטאנד געקומען, און יעדער האט געהערט וואס ס'איז געווען. האט ער געזאגט, אז ער האט געקענט א אידענע וואס זי האט געזאגט: 'דער ר' שלמה וועט קיינמאל פון גיהנם נישט ארויסגיין, ער האט צושטערט עונג שבת פאר אזויפיל אידן'...

מורי ורבותי, מיר ווילן נישט צושטערן קיין שום שמחה חלילה. אין פסוק שטייט (תהלים סח, ד) וצדיקים ישמחו יעלצו לפני אלקים, וישישו בשמחה. וואס הייסט 'וישישו בשמחה', מען זאל זיך פרייען מיט דער שמחה, מיט דער עצם שמחה, נישט מיט די הבלים און נישט מיט די שטותים אין וואס מען האט איינגעהילט א שמחה.

דער זיידע ז"ל אין ישמח משה (פרשת מסעי), טייטשט וילכו אחר ההבל ויהבלו (ירמיה ב, ז), וילכו אחר ההבל - מען איז נאכגעגאנגען נאכ'ן הבל, ויהבלו - ביז מען איז געווארן אליינס א שטיק הבל, און דאס איז ליידער מקוים געווארן דא, מען איז נאכגעגאנגען מנהג אמעריקא, מיט אלע שטותים וואס אמעריקא האט פארגעשטעלט וויאזוי א אידישע שמחה דארף צו זיין, וילכו אחר ההבל ויהבלו, ביז מען איז ליידער געווארן א שטיק הבל. ווען מען מאכט א שמחה ליגט דער קאפ, ליגט דער מח אין די שטותים אזוי ווייט אז מען קען נישט הנאה האבן פון דער עצם שמחה.

מען קען זיין א גליקליכער חתן, און א גליקליכע כלה, אָן די אלע הבלים. אויב מען מיינט אז דער גאנצער גליק איז תלוי אין די אלע הבלים, דעמאלט, יא, איז דאס דער גליק. אבער

טאמער פארשטייט מען, אז די אמת'דיגע גליק און די אמת'דיגע שמחה, איז דאס וואס דער אייבערשטער האט געהאלפן, מען האט זוכה געווען א שידוך צו טוהן, מען האט זוכה געווען צו א גוטן שידוך, הן מצד החתן, און הן מצד הכלה, און דער אייבערשטער וועט העלפן מען גייט אויפשטעלן א ערליך אידישע הויז, דורות ישרים ומבורכים, מיט א ערנסטקייט, מיט א הייליגקייט, מיט א געהויבנקייט, עס איז א געהויבענע שמחה, א ערנסטע שמחה, דעמאלט פעלט נישט אויס די אלע נארישקייטן, ווען מען ווייסט וואס דער עיקר שמחה איז, עס איז א שמחה רבה ועצומה.

געלויבט השי"ת, סיי די חתנים און סיי די כלות, זענען פוהל מיט ערליכקייט און יראת שמים, און זענען גרייט צו מקבל זיין אויף זיך, און זענען גרייט צו פארשטיין און צו וויסן וואס ס'הייסט אמת'דיגע שמחה, און זענען גרייט צו פאלגן.

ס'איז גענוג אז מען דערמאנט, אז נישט לאנג צוריק איז געווען א פראבלעם, יארן לאנג האט דאס אנגעהאלטן פון בחורים צו גיין אויף חתונות. ממילא, מסביר צו זיין די תקלה, די גרויסע פראבלעמען וואס דאס ברענגט, איז יעצט נישט דער זמן, אבער ווער ס'איז אביסל באקאנט אין חינוך ווייסט וואס דאס ברענגט. תהלה לקל, ס'איז געשעהן די לעצטע פאר יאר, א תיקון גדול לטובה, און די בחורים פאלגן.

עס איז אנגעקומען צו מיר א בריוו, וואס עס זענען אונטערגעשריבן דערויף הונדערטער בחורים, תלמידי ישיבתנו הקדושה, אז זיי זענען גרייט מקבל צו זיין אויף זיך און פאלגן בכל מכל כל. כ'האב געהאט גרויס הנאה, מען זעהט די

תלמידי הישיבה, זענען בעלי דעת, בעלי תורה, יראי השם, זיי פארשטייען דעם תועלת און נחיצות פון דעם ענין, און זענען גרייט צו פאלגן - געלויבט השי"ת פאר דעם.

ובכן, וויל איך בעטן און איך טוה מאנען, און איך טוה פאדערן, פון אלע אנשי שלומינו, מקבל צו זיין די תקנות, און פאלגן די אלע ענינים וואס זענען געמאכט געווארן לטובתכם. מרבה צו זיין שמחה אין אידישע הייזער, אביסל פארקלענערן די איבעריגע גרויסע הוצאות ביי א שמחה, מרבה צו זיין שמחה אין די הערצער פון די מחותנים, אביסל צו פארגרינגערן דעם שווערן עול פון הוצאות החתונה. ווער ס'האט א ריח תורה און יראת שמים, נישט קיין נפקא מינה צו וועלכן קרייז מען באלאנגט, טוהט אפשרען אונזער ארבעט.

עס איז מיר אנגעקומען א בריוו בכתב פון א חשוב'ן רב א גרויסער תלמיד חכם, וואס ער טוט אונז מחזק זיין, און ער פארשטייט און ער בעט, מען זאל ממשיך זיין אין דער מערכה. חוץ מזה, מערערע רבנים, מערערע רבי'ס מנהיגי עדות קדושות בישראל, טוען אונז מעורר זיין, און מחזק זיין, מען זאל אנגיין. פאר א טייל האב איך געזאגט אדרבה ואדרבה, קומט און העלפט מיט, מיט א כח הרבים וועט מען מצליח זיין, דאס איז א זאך וואס איז נוגע גאנץ כלל ישראל, די צייט איז רייף, און דער ציבור איז גרייט מקבל צו זיין, בעזרת השם יתברך נעשה ונצליח.

ווער ס'נעמט א טייל אין די תקנות יעצט בשעת ההתחלה, אויסער דער אייגענער טובה, איז זכות הרבים תלוי בו, ווייל ממנו ילמדו וכן יעשו, אנדערע וועלן זיך אפלערנען פון אים. די זעלבע זאך ווער ס'איז מחזק א צווייטן איד, וואס

יענער איז מקיים די תקנות, און מען זאגט אים א גוט ווארט, מען איז אים מחזק, איז אויך זכות הרבים תלוי בו. - ער איז מוזק את הרבים, ער איז מונע ביטול תורה, פון צענדליגער מענטשן ביי יעדער שמחה. ער איז מונע ביטול עבודה וואס אידן דארפן דעם אנדערן טאג גיין זוכן פרנסה. ער איז מונע איבוד ממון ישראל, ער העלפט צו, צו חינוך הבנים, מען זאל מחנך זיין די קינדער אויף אן אמת'דיגן חינוך, אויף אמת'דיגע תורה, אויף יראת שמים, און נישט צו שטותים און הבלים. ער איז מרבה מנוחה ושמחה אין אידישע הייזער, ער איז מרבה שלום בעולם.

די גמרא זאגט אין בבא מציעא (טז.), כמשלם שערי מכדא נקיש ואתי תיגרא בביתא, ווערט מחלוקת אין שטוב, אז מען פאדערט - די בעל בית'טע פאדערט זאכן, און דער מאן קען דאס נישט נאכקומען, דאס איז גורם אסאך מחלוקת אין אידישע הייזער. לידער, זייער אסאך מחלוקת און פראבלעמען אין שלום בית קומען ארויס פון די איבעריגע הוצאות. און ווער ס'לייגט צו א האנט איז מרבה שלום בעולם.

און דאס זעלבע איז פארקערט, ווער ס'שפעט אפ פון דעם - מאכט דאס אוועק, דער שטערט. ער איז מרבה ביטול תורה, ער איז מרבה ביטול זמן, ער איז מאבד ממון ישראל, און ער פארדארבט חינוך פון אידישע קינדער, און ער איז א מרבה מחלוקת אין אידישע הייזער. פארשטייט יעדער איינער דעם גרויסן שכר פאר ווער ס'העלפט צו, פאר ווער ס'לייגט צו א פלייצע פאר דעם, און ווייטער דאס פארקערטע - ווי דער לשון פון חתם סופר - וההיפך בהיפך.

אין קץ לדברי רוח, אז מ'וועט זיך מפלפל זיין מיט דעם און מיט יענעם. - איך וויל נאר דערציילן

א מעשה - מיט א פאר יאר צוריק, בין איך געווען א שבת אין בארא פארק, נו ווייסט מען דאך אז ס'איז דא א גאנצער פלפול איבערן עירוב, יא טראגן מיט'ן עירוב, נישט טראגן מיט'ן עירוב. און מיר איז אויסגעקומען צו רעדן אין בארא פארק, און כ'האב גערעדט דארטן אין בית המדרש ביי אונז, אז מען זאל נישט טראגן מיט'ן עירוב. אויפן וועג אהיים פון בית המדרש, גייט מען דאך אויף דער גאס, קומט אנטקעגן א איד מיט שטריימל און בעקיטשע, ער נעמט אראפ דעם שטריימל פון קאפ, ער טראגט דאס אין דער האנט אזוי, ער קומט מיר אזוי אנטקעגן, און ער קומט צו, און ער זאגט מיר גוט שבת, פארשטייט זיך, אזוי צו ווייזן. האב איך מיך אנגערופן, אנטשולדיגט, דו טשעפעסט מיך נישט, איך האב נישט געזאגט פאר דיר, דו זאלסט נישט טראגן. איך רעד נאר פאר אנשי שלומינו, דו ווילסט טראגן, געזונטערהייט, מיך ארט נישט וואס דו טוסט, דו טשעפעסט מיך נישט.

דאס זעלבע איז לגבי די תקנות, מען רעדט נאר צו אנשי שלומינו, און צו ווער ס'האט א שייכות צו אונז, און ווער ס'האט נישט קיין שייכות צו אונז זאל טוהן וואס ער וויל. איך האב נישט אינזין ארויפצוצוואונגען מיין מיינונג אויף אים, און אויף קיין שום מענטש נישט, און איך זאג אים גארנישט. כ'וויל אים נאר בעטן איין זאך, ווילסט מאכן חובות - מאך חובות, ווילסט זינקען אין חובות - דו קענסט עס טוהן, דו ביסט בעל הבית אויף דיר אליינס, טוה וואס דו ווילסט, - אבער - דו מוזט נישט שטערן א צווייטן, אז יענער וויל נישט גיין אויף דיין וועג.

די אלע תקנות זענען געמאכט געווארן, לטובת בני אדם בלבד. און כ'וויל ארויסברענגען דא

פארשידענע פראבלעמען וואס קענען זיך מאכן, און מען שטעלט זיך פאַר ס'וועט זיך מאכן, עס וועלן זיך משדך זיין צוויי אידן, איינער וואס איז יא מוכן אנצונעמען די תקנות, און א צווייטער באלאנגט צו אזא מין קרייז וואס נעמט נישט אן. כ'פארשטיי אז דאס ברענגט שוין אויף א פראבלעם, וויל איך דא בעטן מען זאל ממעט זיין אין מחלוקת. מען קען פראבירן מסביר צו זיין יענעם איד, אבער אלעס זאל גיין בדרכי נועם.

דאס זעלבע פיל איך א פליכט צו רעדן יעצט צו בחורים, הגם זיי זענען נישט דא, אבער איך פארשטיי אז די ווערטער וועלן אנקומען צו זיי, בחורים תלמידים פון דער ישיבה. א זיווג איז מן השמים, און ס'איז דא א מציאות אז א בחור וועט אנקומען אין אזא שטוב וואס דער מחותן איז נישט דערביי אנצונעמען די תקנות, וויל איך בעטן דא, מען זאל גיין מיט זהירות גדול, בהשכל ובדעת. מען זאל זיך נישט גורם זיין קיין צער און עגמת נפש, מען דארף האבן גרויס פארשטאנד וויאזוי זיך צו פירן אין אזא מצב. אין אזא צייט דארף מען זיך קומען דורכרעדן מיט איינעם וואס איז גדול ממנו בחכמה ובשנים.

די זעלבע זאך, די זאך קען ברענגען פארשידענע פראבלעמען בין אדם לחבירו, וויל איך דא בעטן, דרכיה דרכי נועם, אלעס זאל גיין בדרכי נועם.

מיט די אלע תקנות, איז דאך דא א פסוק (דברים טו, יא), **כי לא יחדל אביון מקרב הארץ, מיט צמצום הוצאות, דאך איז ליידער דא עניים ואביונים, ס'קומט זיי שווער אן א גאנץ יאר דורכצושטופן דאס יאר, ובפרט ווען ס'איז דא א שמחה, און זיי זענען אנגעוויזן לשולחן אחרים, מען זאל זיי ארויסהעלפן חתונה צו מאכן.**

ישראל קדושים הם, זענען נתבעים ונותנים, און מען גיט בנדיבות לב, אבער ס'איז פארשטענדליך אז ווען די מענטשן זעהען, די נדיבי עס זעהען אז מען איז נישט מפזר געלט לבטלה, דער מענטש לעבט מיט חשבון, מיט ערנסטקייט, דאס וועט ברענגען אז מען וועט מוסיף זיין צו געבן צדקה וחסד ברוח נדיבה, און אדרבה ס'וועט נתרבה ווערן מדת החסד בעולם.

ס'איז דא בעלי בתים וואס דער אייבערשטער האט זיי געבענטשט מיט עשירות, און זיי האבן א יכולת - זיי זענען פארמעגליך, זיי קענען אויסגעבן אסאך געלט. הן וואס איז נוגע תכשיטים, הן צו מאכן טייערע סעודות, אין טייערע זאלן, ברוב פאר וכבוד - וויל איך רעדן דא צו די אידן, קודם איז דא א דין פון אל תפרוש מן הצבור (אבות ב, ד). צווייטנס, אין לך יפה מן הצניעות (תנחומא כי תשא לא), און נאכדעם וויל איך דערמאנען א רש"י אין פרשת וירא (כב, א), רש"י ברענגט אראפ אז ס'איז געווען א קטרוג אויף אברהם אבינו, וואס בשעת שמחת הגמל בנו האט ער נישט מקריב געווען פאר השי"ת א קרבן - אזוי ברענגט רש"י דאס אראפ.

איך האב געהערט אמאל פון טאטן ז"ל, האט ער נאכגעזאגט פון בעלזער רב (מהר"ד) ז"ל אז ווען א אידישע טאכטער האט חתונה, און זי גייט אונטער דער חופה, און זי שניידט זיך אפ די האר, איז דאס חשוב פאר השי"ת אזוי ווי זי איז מקריב א קרבן פאר'ן הייליגן באשעפער.

וויל איך דא זאגן, א בעל בית וואס איז אן עושר, און ער האט די יכולת אויסצוגעבן אסאך געלט, פאר א שמחה, מיט צירונג, מיט אלע ענינים, אבער ער האלט זיך איין ווייל אזוי די תקנה פון קהל, און דאס איז די טובה פונעם

ציבור, שלא לבייש את מי שאין לו (תענית כו:), איז דאס חשוב פאר השי"ת אזוי ווי א קרבן בעת שמחתו. וואס ער גיט אוועק פאר השי"ת פון זיין כבוד, וואס ס'דאכט זיך אים וויאזוי ער וואלט געדארפט פירן א שמחה, ויקר תפארתו, איז דאס אוודאי א גרויסער זכות ער זאל געבענטשט ווערן אין דעם טאג פון דער שמחה פון זיין קינד.

דאס איז וואס מען האט גערעדט בעיקר, וואס איז נוגע דבר הנוגע לממון. אבער וואס איז נוגע צו די צייט - כיוול איבער'חזר'ן די בקשה, מען זאל ענדיגן א שמחה אין צייט, מען זאל נישט גורם זיין קיין ביטול תורה, קיין ביטול זמן, פאר אלע געלאדנטע געסט. דאס איז גזל שינה, ביטול ממון ישראל, מיט בעביסערס וכדומה, יעדער איינער ווייסט וואס דאס קאסט. יעדער מחנך, ווייסט דעם אחריות און די גרויסע סכנה וואס ס'מיינט ווען גרויסע ערוואקסענע מיידלעך, קומען אהיים שפעט אויפדערנאכט פון א חתונה. און אז מען ענדיגט א חתונה פריה, איז מען זיך פון אסאך ענינים מונע, קומט אויס ס'איז א תקנה גדולה, אויך אויף קדושה וצניעות.

זאל דער אייבערשטער העלפן פאר די אלע וואס זענען עוסק מתקן צו זיין די תקנות, און וואס עס וועט נאך צוקומען בעתיד לטובת בני ישראל, און די אלע וואס זענען זיך מקבל צו פאלגן לשמור לעשות ולקיים, זאלן געבענטשט ווערן פון הימל בבריות גופא ונהורא מעליא, בני ובני בנים עוסקים בתורה ומצות, חיי אריכי ומזוני ריחי, און אסאך תענוג ונחת פון אלע

קינדער און אייניקלעך שפע ברכה והצלחה אין אלעם וואס זיי טוען.

*

נאר ס'איז דאך א מסיבה לטובת דער ארץ ישראל'דיגער כולל אין בני ברק, וויל איך מסיים זיין מיינע ווערטער, מיט עטליכע ווערטער לשבח פון דעם כולל עצי חיים אין בני ברק, דער טאטע ז"ל האט דאס מייסד געווען ע"ש אביו הקדוש, דעם עצי חיים ז"ל, און ער האט געטראגן דעם עול פון דער החזקת הכולל. נאך דער פטירה פון טאטן ז"ל האט מיין חשוב'ער ברודער, הרה"צ ר' שלום אליעזר זאל זיין געזונט, גענומען אויף זיך דעם עול, ממשיך צו זיין, מחזק צו זיין דעם כולל, ער לייגט אריין אין דעם אסאך כוחות, ואתו עמו מיין פלומעניק, דער ראש ישיבה פון בני ברק, דאס איז אלעס שלא על מנת לקבל פרס, נאר צו מאכן א נחת רוח פארן טאטן ז"ל אין גן עדן העליון.

דער מוסד פאר זיך אליינס, איז באמת א חשוב'ער מוסד, א כולל פון קרוב צו הונדערט אינגעלייט, וואס זיי זיצן און זענען עוסק בתורה - אין תורה כתורת ארץ ישראל, ובפרט אנשי שלומינו וואס זיצן און זענען עוסק בתורה, אשרי מי שנוטל חלק אין דער החזקה פון דעם כולל פון די לומדי תורה בארצנו הקדושה, זאל דער אייבערשטער באצאלן פאר די אלע נאספים כאן, המתנדבים בעם, מיט השפעה מרובה, שפע ברכה והצלחה מיט אלעם גוטן, ביז דער אייבערשטער וועט העלפן מען וועט זוכה זיין צו ביאת גואל צדק, בב"א.

נערך ע"י הוועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ותשוח"ח להם

קדר וישיבת "ברך משה" דהסדרי סאטמאר

ע"ש כ"ק רבינו הקוה"ט מרן משה בן הגה"ק רבי חיים צבי זיעעבי"א

קרית יואל – בני ברק

המטרה: להמציא הלוואות גדולות בתשלומים נוחים ביותר לאנ"ש שהגיע זמן כלולות בניהם בשעמו"מ

"ברכת מזל טוב"

הננו משגרים ברכת מז"ט חמה ולבבית לאנ"ש החשובים כל אחד בשמו יבורך

הרב ר' אברהם ישעי' ווייס שליט"א

ולאביו הרח"ח ר' משה חיים ווייס שליט"א, מנהל המוסדות

ולחותנו הרח"ח ר' יוסף יושע גרין שליט"א, חבר הנהלת המוסדות

ולוקינו הרח"ח ר' יהושע ווייס שליט"א

ולחז"ח הרח"ח ר' חיים גרין שליט"א

לאירוסיו בנו – נכדם הבח"ח יהודה חי'ו

הרח"ח ר' ראובן יואל יאקאב שליט"א

לאירוסיו בנו הבח"ח מנחם מענדל חי'ו

הר"ר יצחק שמעון ווייס חי'ו

ולאביו הרח"ח ר' משה חיים ווייס שליט"א, מנהל המוסדות

ולחותנו הרח"ח ר' שמואל יצחק ראזינגער שליט"א

ולוקינו הרח"ח ר' יהושע ווייס שליט"א

להולדת בנו – נכדם השלום זכר בבית מדרשינו בשיכון

הר"ר שאול יחזקאל שווארץ חי'ו

ולאביו הרח"ח ר' זלמן לייב שווארץ שליט"א

ולחותנו הרח"ח ר' חיים שלמה בינדער שליט"א

להולדת בנו – נכדם השלום זכר בבית מדרשינו בשיכון

הר"ר אברהם יהושע יאזשעף חי'ו

ולאביו הרח"ח ר' יו"ט יאזשעף שליט"א

ולחותנו הרח"ח ר' משה חיים ווייס שליט"א, מנהל המוסדות

ולחז"ח הרח"ח ר' יהושע ווייס שליט"א

להולדת בנו – נכדם השלום זכר בבית מדרשינו בשיכון

הר"ר יעקב בן ציון ווייס חי'ו

ולחז"ח הרח"ח ר' משה שמעון גובנער שליט"א

ולחותנו הרח"ח ר' קהת גרינבערגער שליט"א

ולוקינו הרח"ח ר' שלום ניילינגער שליט"א

להולדת בנו – נכדם השלום זכר בבית מדרשינו בשיכון

קרן

"נפש חיה"

ע"ש הרבנית הצדיקת
מרת חי' מייזליש ע"ה
בת מרן רבינו משה ז"ע
נלב"ע חי' שבט תשנ"ג
★ ★ ★

קרן

"חסדי מנחם משה"

ע"ש
ר' מנחם משה גאנץ
ז"ל
ב"ר דוב ז"ל
נלב"ע י"ג מנחם אב תשנ"ב
★ ★ ★

קרן

"תהלה לדוד"

ע"ש ר' משה דוד
מעלער ז"ל
ב"ר יחזקאל משולם ז"ל
נלב"ע י"א תשרי תשמ"ח
★ ★ ★

קרן

"אב"ן ישראל"

ע"ש ר' אברהם נתן
בערנאט ז"ל
ב"ר ישראל ז"ל
נלב"ע מ"ו חשוון תשל"ו
★ ★ ★

קרן

"ציון לפני חיה"

ע"ש ר' בן ציון בנעט
ז"ל ב"ר ישראל צבי ז"ל
נלב"ע מ' שבט תשנ"ג
וונתנו מרת חיה ע"ה
ב"ר יהושע ז"ל
נלב"ע י"א סיון תשנ"ה
★ ★ ★

קרן

"חסדי בא"ר"

ע"ש ר' אלכסנדר
בנעט ז"ל ב"ר עזרא ז"ל
נלב"ע כ"ג ניסן תשנ"ו
וונתנו מרת רייזל ע"ה
ב"ר אפרים ז"ל שמעון
נלב"ע ה' מבת תשנ"א
★ ★ ★

קרן

"ממכון שבתו
השניח"

קרן

"חסדי שלמה זלמן"

ע"ש ר' שלמה זלמן ז"ל
בן ר' מרדכי ווינבערגער ז"ל
נלב"ע ח' כסלו תשמ"ב
★ ★ ★

קרן

"חסדי ישראל יעקב"

ע"ש ר'
ישראל יעקב איינבערגער ז"ל
נלב"ע מ"ו אייר תשנ"ו
ואביו ר' נתן נטע ב"ר מנחם
מענדל ז"ל ב"ו סיון תשנ"ה
ואמו מרת דינה ע"ה
ב"ר יעקב ישראל הלוי ז"ל
נלב"ע כ"ט תמוז תשנ"ג
★ ★ ★

קרן

"חסדי שמואל וחנה"

ע"ש
ר' שמואל זאב לעווין ז"ל
ב"ר יעקב דוב ז"ל
נלב"ע ג' תשרי תשנ"ח
וונתנו מרת חנה ע"ה
ב"ר חיים משה ז"ל
נלב"ע י"ב חשוון תשל"ו
★ ★ ★

קרן

"אנשי חי"ף"

ע"ש
ר' אביגדור פרידמאן ז"ל
ב"ר נחמי ז"ל
נלב"ע ז' שבט תש"ג
וונתנו מרת חנה לאה ע"ה
ב"ר יעקב פרענקל מבי"ח ז"ל
נלב"ע ב' אלול תשמ"ג
★ ★ ★

קרן

"צב"א מרו"ם"

ע"ש ר'
צבי אלימלך געלבעמאן ז"ל
ב"ר אברהם ז"ל
נלב"ע ד' אלול תשמ"ט
וונתנו מרת בריינדל ע"ה
בת ר' מרדכי מנחם ז"ל
נלב"ע כ"ה תמוז תשמ"ט
★ ★ ★

קרן

"אפריון נמטי' לר' שמעון"

ע"ש ר' שמעון דאסקאל ז"ל
בן ר' שניאור זלמן ז"ל
נלב"ע ז' מנחם אב תשנ"ח
★ ★ ★

קרן

"זכרון חיים צבי"

ע"ש ר' חיים צבי שווארץ ז"ל
ב"ר חוקי איתמר טובי ז"ל
נלב"ע י"ג כסלו תשנ"ה